יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

היינט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 175	לאדז, זונטאג, ז׳ מנחם אב תרצ״ג	עלפטער יאהרגאנג	Łódź, Niedziela, 30 lipca 1933 r.	№ 175

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

עקאנאמישע קאנפערענץ אפגעשטארבן

ביי איהר סוף זענען געהאלטען געווארען 25 פעסימיסטישע רעדעס

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.).
בעכטען 10 פארמיטאג האט זיך אנגעהויבען די פלענאר-פערזאמלונג פון דער ווירטשאפטליכער קאנפערענץ.

דעם פלענום האט געעפענט מאקדאנאלד. נאכדעם האט דער פראבצווישער דעלעגאט באנעט כאר ראקטעריזירט די ארבייט פון דער קאנפערענץ און די שוועריגקייטען, מיט וועלכע עס איז איהר אויס געקומען צו קעמפען.

דער פארזיצער פון דער געלד-קאמיסיע, קאקס, האט פעסטגעשטעלט, אז עס זענען דערגרייכט גע-ווארען געוויסע רעזולטאטען.

דער בעריכט-אפגעבער פון דער ווירטשאפט-ליכער קאמיסיע, דער ענגלישער מיניסטער רונסי-מאן האט אונטערגעשטראכען, אז עס איז געמאכט געווארען פארטשריט אויפן געביט פון קאארדי-נירען די פראדוקציע און אפזאץ. ער האט פעסט-געשטעלט די נויטיגקייט פון פערקלענערען די צאל-טאריפען. די שוין אפגעטוענע ארבייט פון דער קאמיסיע קען דינען א הויפטפילע באזע פאר א ווייטערדיגער דיסקוסיע.

דאן האט גענומען א ווארט דער האלענדישער פרעמיער, קאלין, וועלכער איז אין גענענזאץ צו די פריהערדיגע רעדנער, שארף ארויסגעטרעטען גע-גען דער קאנפערענץ. ער האט דערקלערט, אז ס׳ איז נישטא קיין שום גרונט צו זיין צופריעדען פון דער אפגעטהאנער ארבייט. די בעריכטען פון באנעט און רונסימאן, אין פערגלייך מיט די האפנונגען און ציעלען פון דער קאנפערענץ, האבען געמוזט מאכען א טרויעריגען איינדרוק. די קאנפערענץ האט נישט געגעבען קיין שום קאנקרעטע רעזולטא-טען. ס׳איז אפער נישטא קיין גרונט צו אנצוקס-טרעמען פעסימיזם, ווייל מיר האבען זיך דאך פער שטענדיגט וועגען דער אלגעמיינער שטרעבונג שטור-פענוויין צו בעזייטיגען די האנדעלס-בעגרענצונגען.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.).
אויף דער פארמיטאג-זיצונג פון דער ווירט-שאפטליכער וועלט-קאנפערענץ האבען נאך גע-רעדט דער בעלגישער דעלעגאט הימאנס און דער טשעכישער דעלעגאט מאסאריק (אין נאמען פון דער קליינער אנטאנט). דאן האט נאך גערעדט דער איר-טאליענישער דעלעגאט יאנג, בעווייל טשעמבערלען האט, ווי א רייה פאררעדנער, נישט בעהאלטען זיין שיפע ענטוישונג אין דער קאנפערענץ. דער סאוו-יעטישער דעלעגאט ליטווינאוו האט בעדויערט, וואס מען בעטראכט נישט די סאוויעטישע פארשלאגען, דערביי האט ער געדאנקט טערקיי, פוילען און איר-לאנד פאר זייער סאלידאריזירען זיך אויף דער קאנפערענץ מיט דער שטעלונג פון ראטען-פערבאנד, מאיסקי האט אונטערגעשטראכען, אז די קאנפערענץ ענדיגט זיך מיט גארנישט מיט א פשוט׳ע פליטה. ער האט אויך אנגעקינדיגט, אז דער ראטען-פער-באנד וועט אויך אויף להבא פיהרען א שלום-פא-ליטיק. ס׳האט אויך גערעדט דער דייטשער דעלע-גאט שאכט, סך הכל זענען געהאלטען געווארען 25 רעדעס. מצד דער אמער׳קאנער דעלעגאציע זע-נען געהאלטען געווארען אויך 4 רעדעס.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.).
היינט איז פארגעקומען א זיצונג פון דער ווירטשאפטס-קאנפערענץ. דעם פארזיץ האט גע-פיהרט מאקדאנאלד. עס זענען ארויסגעטרעטען מיט רעדעס עטליכע דעלעגאטען, צוו. אנד. אויך קאקס. ער האט פארגעלייענט א טעלעגראמע פון רוזוועלטען. אין דער טעלעגראמע דריקט אויס רוז וועלט זיין „איבערצייגונג", אז די קאנפערענץ וועט נאך א סך אויפטאן און ער ווינשט איהר דערפאלג.

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.).
דער שלוס פון דער קאנפערענץ איז געווען א זעהר פייערליכער. מאקדאנאלד האט געהאלטען א רעדע און גלויבט חלילה נישט מיינען, אז די קאנפערענץ איז שוין געשטארבען — זי ווערט בלויז פארלייגט. שפעטער זענען געהאלטען געווארען א רייה דאנק-רעדעס פאר דער ענגלישער רעגירונג און מאקדאנאלד האט געשלאסען די קאנפערענץ מיט א פאר קלעפ פון האמער.

פארק העלענאוו

מיט אן איבעראשענד רייך פראגראם, וואס לאדז האט נאך נישט בעוויזען צו זעהן

נאר 1 מאל!!!

היינט, זונטאג, דעם 30-טען יולי, 3 א זייגער נאכמיטאג

ווערט איינגעארדנט דורך דעם הילפס-פעראיין „תומכי אורחים"

„תומכי אורחים" לאדז, 18 פאמארסקא 18

א גרויסער גארטען-פעסט

נאר 1 מאל!!! — איטאליענישע קינסטלער אין לאדז — די וואונדער פון XX יאהרהונדערט

דער וועלט-בעריהמטער אילוזיאניסט און צויבער-קינסטלער פון איטאליען סיגניאר פאנעטטי און מיס פאני וועלען אויפ-טרעטען מיט אויסערגעוועהנליכע מאגנעטישע און היפנאטישע קונסט-שטיקלעך צוו. אנד. „דער מענש אין דער לופט" אין גאנץ אייראפע טרעטען די קינסטלער אויף ביי אויסגעצייכנטע צירק און ספארט-פלעצער.

ארטיסטישע אויפטריטען פון 1) די בעליבטע סוברעטין נינא ניעווסקא. 2) דער גוט-בעקאנטער פויליש-יידישער בוף-קאמיקער יעזשי לענסקי מיט א נייעסטען רעפערטואר. 3) דער בעוואוסטער הומאריסט משה גאלדבערג וועט זינגען פערשידענע יידישע לידער און נייעסטע קופלעטען.

סימפאנישער קאנצערט פון 40 מאן אונטער דער אנפ. פון פראפ. טעאדאר רידער.— פאנטאזיי קאמעדיע פון 2000 ווארטפעלץ פאנדען צוו. אנד. צו געווינען 2 ראווערען, 1 ראדיא, לעבעדיגע פויש, פער-שידענע סחורות אויף אנציגער און בלאזען-שטאפען.

10.30 אוונד איבער׳ן וואסער ראקעטען און בענגאליש פייער. שיס-בודעס, קארוזעלע, דאנסינג, לודקעס און קאנפעטי.

יעדעס קינד בעקומט ביים איינגאנג אין גארטען א פריז. בילעטען פאר דערוואקסענע 1 זל., פאר קינדער 54 גראשען איז צו בעקומען היינט פון 2 א זייגער אין קאסע פון העלענאוו

פארק „העלענאוו" צגאהר-טראמוואי 4 און 8.

מיטוואך, דעם 2 אויגוסט, 9 אוונד וועט פארקומען א טרויער-אקאדעמיע געווידמעט דעם אנדענקען פון נישט-לאנג פערשטארבענעם

גרויסען חזן-קינסטלער

יאסעלע ראזענבלאט ז״ל

אין דער אקאדעמיע נעמען אנטייל: דער וועלט-בעריהמטער אויבערקאנטאר פון ווארשאווער סינאגאגע

משה קוסעוויצקי

אויך די פאפו-לערע יידישע פאלקס-זינגער

זמרה זעליגפעלד און מ. קיפניס

וועלכע וועלען אויסער זייער רייכען רעפערטואר אויספיהרען אויך א רייה קאמפאזיציעס פון פערשטארבענעם, בעארבייט און אנגעפיהרט דורך דעם טאלאנטפולען דיריגענט הערץ רוביז. מיט דער מיטווירקונג פון לאדזער פראפעסיאנעלען כאר און ארקעסטער. —::— פון 5.30 נאכמ. וועט שפילען דער לאדזער סימפאנישער ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. טעאדאר רידער ספעציעל יודישע מוזיק. —::— ביים קלאוויר: פר. ליבטערמאן-דאווידאוויטש. —::— בילעטען צום פרייז 1.09 צו בעקומען אין דער טערקישער קאנדיטארייי פיעטרי-קאווער עק פאלודניאווע, וויינבערג, נאוואמיעסקא 30 (קאנדיטאריי) און אין קאסע פון „העלענאוו".

גענען בעלוינונג!

פאהרענדיג פרייטאג 6,40 נאכמיטאג נאך אנדזשעיא מיט דער פאבריקס באהן האב איך פערלוירען א פארטפעל מיט געלד ווי אויך וועקסלען אויף 687 זל. ווי אויך פער-שידענע דאקומענטען. די וועקסלען ווערען ערקלערט פאר אונגילטיג. איך בעט די עהרליכע פינדער דאס געלד זיך צו האלטען אלס בעלוינונג און אויסערדעם וועל איך צוגעבען א בעלוינונג, אז מען זאל מיר אפגעבען די וועקסלען און דאקומענטען. מיין אדרעס איז: א. סאבאראן, נארוטא-וויטשא 36, אדער טעלעפאניש 24=180 דיסקרעציע געזיכערט

מודעה ואזהרה מהראבינאט!

די גענולערס: משה בזשיסקא אין די פרוי שרה׳טשע. ווסכאדניא 3, דאס 5-טע געוועלב פון די נייע גאס, ישראל ליב ברייטשטיין און די פרוי פעריל, ווסכאדניא 27 און הערשיל באמאן, ווסכאדניא 47. זענען נישט בעגלייבט אויף כשרות, און די עופות ביי זיי זענען בחשש נבילות וטריפות.

בעמערקונג: אלע קצבים און רעסטאראנען, וואס נוצען כשרות, ווערען אויפגעפאדערט נוהר צו זיין נישט צו קויפען ביי די אויבענאויסגערעכענטע.

ועד הרבנים.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס׳איז ערעפענט געווארען דאס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „מלבוש ערומים"

שענקיעוויטשא 3/5.

וואו ס׳ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אומזיסט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים

נעהמט אויך אן געברויכטע און אלטע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאה-לונגען. די פערוואלטונג.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער הייסגעליבטער פאטער, שוויגערפאטער, גראס פאטער, אורגראספאטער, ברודער, שוואגער און אנקל

ר׳ יוסף ב״ר יחיאל ז״ל

ווייינטרויב

(חתן ר׳ משה בלאוואט ז״ל)

אין עלטער פון 83 יאהר

די לויה איז פארגעקומען פרייטאג, דעם 28 יולי 1933 אין קאנסק, וועגען וואס מיר טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערענדע פאמיליע 3964

געזעץ־פראיעקט צו ערטיילען אלע שטאט־לאזע יודען אויף דער וועלט די א"י־בירגערשאפט

ענגלישער פארלאמענט אנגענומען דעם געזעץ־פראיעקט אין דער ערשטער לעזונג. — צושמעטערענדע פאר דייטשלאנד רעדע פון קאמאנדאר לאקער־לאמפסאן. — אוואציעס פאר פראפ. אלבערט איינשטיין. — דער ערהאבענסטער וועלט־בירגער־היימלאז. — די נעבעכדיגע יודן וועלן בעזיגען דאס הויכמוטיגע דייטשלאנד

לאנדאן, 28 (יט"א).

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האט דער קאנסערוואטיווער דעפ. קאמאנדאר לאקער־לאמפסאן איינגעטראגען א געזעץ־פראיעקט, וואס זעהט פאר „דאס פערברייטערן די מעגליכקייט פון בירגערשאפט פאר יודען, וואס וואוינען מחוץ דער בריטישער אימפעריע", מיט בעזונדערער בעריקזיכטיגונג פון דייטשע יודען. דער געזעץ־פראיעקט זעהט פאר די מעגליכקייט צו ערטיילען די א"י־בירגערשאפט אלע יודען, וואס זענען בערויבט פון בירגערשאפט אין וועלכען עס איז לאנד.

דער געזעץ־פראיעקט פון קאמאנדאר לאקער־לאמפסאן איז אנגענומען געווארען אין דער ערשטער לעזונג.

ביי דער געלעגענהייט פון אריינטראגען דעם געזעץ־פראיעקט האט קאמאנדאר לאקער־לאמפסאן געהאלטען א לענגערע איינדרוקספולע רעדע. אין משך פון זיין רעדע האט קאמאנדאר לאמפסאן עטליכע מאל דערמאהנט דעם נאמען פון פראפ. אלבערט איינשטיין, וועלכער האט זיך בעת־מעשה געפונען אין איינער פון די פארלאמענטס־גאלעריעס און זיך צוגעהערט צו דער דיסקוסיע. פראפ. איינשטיין ווילט איצט אין לאנדאן אלס פערזענליכער גאסט פון קאמאנדאר לאמפסאן.

דער רעדנער ערקלערט צום אנהויב, אז ער איז נישט קיין יוד און איז אויך נישט אנטי־דייטש. פיל מיטגלידער פון דער קאמער, זאגט דער קאמאנדאר, זענען פרא־דייטש, און איך בין איינער פון די ווייניגע אין דער קאמער, וואס האבען נאך דער וועלט־מלחמה זיך איינגעשטעלט פאר דער פאדערונג פון פעיר־פליי לטובת דייטשלאנד.

דאס גרויסע דייטשע פאלק ווערט פערפיהרט דורך ווילדע פיהרער. עס זענען געווען די דייטשע יודען, וועלכע האבען געטון דאס בעסטע פאר דייטשלאנד, וועלכע האבען טאג־איין, טאג־אויס, געפרובט געווינען ענגלאנד צו זיין געשטימט לגבי דייטשלאנד, און אז די דאזיגע בירגער פון דייטשלאנד — די בערימטסטע און צומייסטען פאטריאטישע — ווערען איצט ארויסגעטריבען.

דייטשלאנד, זאגט קאמאנדאר לאקער־לאמפסאן, האט נישט ארויסגעטריבען איהרע אונטערן פלויט־מערדער און לומפען. זי האט אויסגעקליבען די גאנצע סמעטענע פון איהר קולטור און זי אונטערדריקט. זי האט מודה געווען, אז די יודען זענען געשטאנען צום העכסטען אין דעם מלכות פון קונסט און ווירטשאפט, און אז פאר דער דאזיגער העכערקייט זענען זיי בעשטראפט געווארען.

זי האט זיך דאגאר געווענדעט געגען איהר ווערטפולסטען בירגער — איינשטיין. (שטארקע אוואציעס).

עס וואלט געווען פון מיין זייט א חוצפה, זאגט קאמאנדאר לאמפסאן, צו לויבען א מענש פון אזא הויכער מדרגה, דעם ערהאבענסטען מענש אין דער וועלט. אבער חוץ ערהאבענקייט האט נאך פראפ. איינשטיין אין זיך עטוואס אנדערש. ער שטעהט איבער אלע דערגרייכונגען אין מלכות פון דער וויסענשאפט. היינט איז איינשטיין היימלאז. ער האט, קומענדיג קיין ענגלאנד, זיך געדארפט איינשרייבען אין בעזוכער־בוך, און ווען ער איז געקומען צו דער רובריק „אדרעס", האט ער איינגעשריבען: „אהן אן אדרעס". די הונען האבען צוגענומען זיינע אפשפארונגען, זיי האבען אפילו צוגענומען זיין פידעל, דער מאן, וואס איז מעהר פון יעדען אנדערען ראוי צו זיין א בירגער פון דער וועלט, האט נישט קיין היים. ווי שטאלץ זענען מיר פארצושלאגען איהם א מקום־מקלט אין אקספארד!

איך דאנק גאט, זאגט קאמאנדאר לאמפסאן, וואס די דייטשע האבען נישט געוואונען די לעצטע מלחמה, ווייל זיי וואלטען בעהאנדעלט ענגלאנד ווי זיי האבען בעהאנדעלט די יודען אין דייטשלאנד. ווי לייכט איז צו פערפאלגען מינדערהייטען! וואס וואלט געווארען פון די דייטשע דא ביי אונז, ווען מיר וואלטען זיי אנגעהויבען רודפ'ן? איך גלויב, אז דאס וועט קיינמאל נישט געשעהען. עס וואלט אבער געווען פונקט אזוי לייכט ווי שיסען פאזאנען זיצענדיגערהייט.

ווי זאלען מיר העלפען די ארימע מענשען, וואס זענען געווארען רעכטלאז און פרעמדע? — פרעגט דער רעדנער. איך וואלט זיך ווינשען, אז דער פעלקערבונד זאל קענען העלפען. איך וואלט זיך ווינשען, אז ער זאל קענען שיקען אן אויספארשונגס־מיסיע קיין דייטשלאנד. אויב עס איז ווען געווען א צייט, ווען דער פעלקערבונד איז געווען מחויב ווי געהעריג צו אינטערפעליערען, שמאלע געזעצען און די ברעגען אין איינקלאנג מיטן גייסט פון זייער בעשטימונג — איז עס היינט די דאזיגע צייט.

אויב דער פעלקערבונד האט נישט געהאנדעלט, איז אבער דא א פעלקערבונד, וואס זאל האנדלען — די בריטישע אימפעריע. מיר זענען אן אמת'ער פעלקערבונד און מיר דארפען ביישטעהען דעם יודענטום אין זיינע צרות. מיר האבען בעקומען דעם מאנדאט אויף א"י, אונז איז איבערגעגעבען געווארען די ענטוויקלונג פון א משיח־נס אין דעם דאזיגען געביט.

מיין פארשלאג, ערקלערט דער רעדנער, איז בעשטימט צו פלעגען און פערברייטערן די א"י־בירגערשאפט אויף יודען, וואס זענען אין וועלכען עס איז לאנד בערויבט פון בירגערשאפט.

מיר מוזען ביי העלפען גערודפ'טע מינדערהייטען. די יודען פון דער בריטישער אימפעריע זענען געשטאנען אויף דער זייט פון ענגלאנד אין דער מלחמה, אין איהר קאמף פאר פרייהייט. דאס פארגעשלאגענע געזעץ וועט זיין א פראקטישע פערברייטערונג און בעשטעטיגונג פון בריטישע התחייבות'ן.

דער איינציגער מיטגליד פון דער דאזיגער קאמער, וואס איז געווארען קאוואלער פון וויקטאריא־קרייץ, איז א יוד, — זאגט ווייטער דער רעדנער. אין דעם פערץ־געביט, אין וועלכען איך וואוין, איז דא בלויז איין יודישע משפחה, און אין [illegible] גאנצען קרייז איז דא בלויז איין־איינציגע מוטער, וואס האט פערלוירען דריי זיהן אין דער מלחמה. דאס זענען געווען די זיהן פון א יודישער מוטער. זי האט פערלוירען דריי זיהן, וואס האבען געקעמפט אין די שלאכטען פון דער בריטישער אימפעריע און ווען מען האט מיך געפרעגט, צי איך וואלט אונטערגעשריבען א קרייץ פאר די דאזיגע מענער, וואס זענען געפאלען אין דער מלחמה, האב איך געזאגט: בלויז אין דעם פאל, אויב מיר וועלען אויפשטעלען א דענקמאל די דאזיגע יודישע מוטער. די פארב פון זייער בלוט איז געווען אלעמאל די זעלבע: אלץ־איינס, צי דאס בלוט האט געשטאמט פון די אדערן פון א יוד אדער ענגלענדער, פון א העברעער אדער בריטאן.

ערשט נישט לאנג, — פערענדיגט קאמאנדאר לאקער־לאמפסאן זיין רעדע — האט דייטשלאנד בעצייכענט א געוויסע קליינע ארמעע אלס פעראכטונגס־ווערטע און נעבעכדיגע און אז די דאזיגע נעבעכדיגע קליינע ארמעע האט דערלעבט צו שלאגען דייטשלאנד ביי דער אונטערשטיצונג פון דער בריטישער אימפעריע. איך וויל נביאות זאגען, אז די נעבעכדיגע יודען וועלען זיגען ביי דער זעלבער מיטהילף. בבש

וואס איז פארגעקומען אין נירענבערג?

די ארעסטירטע יודן האט מען פארגעווארפן א פערשווערונג געגן דער דייטשער רעגירונג. — וואס ערקלערט דער טרויעריג־בעריהמטער דעפוטאט יוליוס שטרייכער?

אויספארשונג פון יט"א־שליח אויפ'ן ארט פון די געשעהענישען

אינסברוק (יט"א) ווי יט"א האט שוין מיטגעטיילט, זענען אין נירנבערג געהאט ארעסטירט און שפעטער בעפרייט געווארען עטליכע הונדערט יודישע סוחרים און געשעפטס־אייגענטימער. איצט איז דעם יט"א־פארשטעהער געלונגען צו בעקומען פאלגענדע אינפארמאציעס וועגען דעם ענין.

אלס אפיציעלער גרונד פון ארעסט איז אנגעגעבען געווארען די זעהר שווערע אנקלאגע, אז די ארעסטירטע זאלען זיין פערמישט אין א פערשווערונג געגען דער נאצי־מאכט.

די ערקלערונג וועגען דעם האט אבגעגעבען דער נאצי־שעף אין נירנבערג, דער בעקאנטער דעפוטאט יוליוס שטרייכער, וועלכער איז געווען דער שעף (פון אלדייטשען אנטי־יודישען אפיציעלען באיקאט פון 1־טען אפריל.

אלע ארעסטירטע יודען זענען אפגעפיהרט געווארען דורך שטורמיסטען אין זייערע באראקען. דער פערהער פון די ארעסטירטע האט געדויערט פינף שעה. סיי די יודען און סיי די מאכט־ארגאנען האבען זיך אפגעזאגט צו געבען דעם יט"א־פארשטעהער וועלכע עס איז פרטים וועגען פערהער.

גלייכצייטיג מיט די דורכגעפיהרטע ארעסטען זענען אויך פארגעקומען רעוויזיעס אין א גרויסער צאהל יודישע הייזער אין נירענבערג. קיין שום פערדעכטיגעס איז נישט געפונען געווארען. הגם דער אפיציעלער גרונד פון די רעוויזיעס איז געווען צו זוכען אנטי־רעגירונגס־ליטעראטור.

דאס רוב ארעסטירטע יודען זענען סוחרים און געשעפטס־אייגענטימער, וואס האבען קיינמאל נישט געהאט קיין שייכות מיט וועלכער עס איז ראדיקאלער פאליטישער בעוועגונג.

די יודען ווילען נישט אבגעבען קיין שום ערקלערונג וועגען דעם ענין.

די מאכט שטעלט פעסט, אז עס זענען ארעסטירט געווארען 160 און נישט 300 יודען.

דעפ. שטרייכער לייקענט אויך, אז עס זאל האבען געווען דורכגעפיהרט א רעוויזיע אין א סינאגאגע. קיין שום יוד איז נישט געשעהען קיין פיין, הגם איך האב נישט ליב קיין יודען, האט דעפ. שטרייכער ערקלערט.

דער לידער פון דער ארטיגער נאצי־גרופע פאן אבערמיק, דער איניציאטאר פון די ארעסטען, האט ערקלערט דעם יט"א־פארשטעהער, אז אין דער וואוינונג פון ד"ר לעא פויכטוואנגער איז געפונען געווארען א גרויסע סכום אנטי־דייטשע פראפאגאנדע־מאטעריאלען, געדרוקט אין פראנקרייך. די מאטעריאלען שטאמען פון דער וועלט־מלחמה און האבען גארנישט געמיינזאמעס מיט דער איצטיגער אנטי־רעגירונגס־פראפאגאנדע, האט פאן אבערמיק צוגעגעבען.

ד"ר פויכטוואנגער, וועלכער איז בעפרייט געווארען פון ארעסט צוזאמען מיט אלע איבעריגע נירנבערגער יודען, האט זיך אפגעזאגט צו רעדען וועגען דעם ענין מיט'ן יט"א־פארשטעהער.

ווייטערדיגע רעזולטאטען פון די וואהלען צום ציוניסטישען קאנגרעס

ריגא, 29 (יט"א)

די רעזולטאטען פון די וואהלען צום קאנגרעס זענען פאלגענדע: 4 מאנדאטען פאר דער ליגע; 2 – אלגעמיינע ציוניסטען און 2 רעוויזיאניסטען.

בריסעל, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

ליגע – 1, אלגעמיינע ציוניסטען – 1.

סאפיא, 29 (יט"א)

אין בולגאריען האט די ליגע בעקומען 1 מאנדאט, רעוויזיאניסטען – 1 און אלגעמיינע ציוניסטען – 1.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעל־גאס 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1–2 בייטאג און פון 4–7 נאכמ.

מאשין־מצות
געבאקען יעדען טאג פרישע און דינע,
מצה־מעהל ווי אויך סוכארקעס
לויט קארלסבאדער סיסטעם, ווי אויך
פריהשטיקעז,
יארסקע מיטאגען
און אווענדברויטען
עמפפעהלט די בעקאנטע צוקערניע
N.Weinberg
פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82
פערהעלטענערטע פרייזען

די נייעסטע מאדעלען
פון זומער־שיך
און פלעציאנקעס
אין א רייכען אויסוואהל עמפפעהלט
A. Ogórek
11 ZAWADZKA 11.

7 קלאסיגע לעהר־אנשטאלט
„תחכמוני"
אין לאדז, שיענקיעוויטשא 3.
די לייטונג פון תחכמוני" מאכט בעקאנט, אז איינשרייבונגען פון נייע שילער ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען ווי אויך פאר ענטוויקעלטע קינדער פון 5 יאהר אין A° (פארבערייטונגס־קלאס).
די אלע פארמאליטעטען מיט דער שול־מאכט ערלעדיגט די קאנצעלאריע פון שולע טעגליך פון 10 ביז 12 און פון 5 ביז 7 אווענד.
אכטונג עלטערן!
דער „תחכמוני" צייכענט זיך אויס מיט זיין נארנפעלטיגער יודישער ערציהונג פון קינד.
דער „תחכמוני" האט בעוויזען אין משך פון זיין ערשטען יאהר פון זיין עקזיסטענץ אויסצופיהרען דעם ברייטען פראגראם פון למודי־קודש און למודי־חול צו דער גרעסטער צופרידענהייט פון דער לייטונג און עלטערן. 9766

אכטונג, עקסקורסאנטען קיין ארץ־ישראל
די נעכסטע עקסקורסיע אין חודש שעפטעמבער, וואס ווילען מיטפאהרען מיט דער עקסקורסיע דארפען זיך תיכף איינשרייבען. ס'ווערען אויך ערטיילט אלע ארט אינפארמאציעס וועגען בע־נאזוש און האנדעלס־ענינים מיט ארץ־ישראל. דאס טוריסטען־ביורא שטייט אונטער דער לייטונג פון ה"ה לאזנויק יאקב און ד"ר סערנע. אינפארמאציעס טעגליך פון 11—1 און פון 5—7
„תוצרת ארץ־ישראל"
לאדז, שרודמיעסקא 3.

WARSZTAT
ślusarsko-mechaniczny
W. Wróblewski i S-ka
Łódź, Wólczańska 95.
בוי פון פערשידענע שטרימף־מאשינען און שליטען־מאשינען, ציארבייטונג פון טיילן און אפאראטען זאווי רעפעראטורן.

אויגען־קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען־קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

פאר גאלד, בריליאנטן, זילבער
און לאמבארד־קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

שיימלעז
צו בעקומען
קערש,
סטווראווא 15

Doktór
H. Wołkowyski
פערריזט

מאסענווייז ווערט אפגענומען ווערען די בירגער=רעכט ביי די דייטשע יודען

נייער בעפעהל פון אינערן-מיניסטער

בערלין, 29 (י.ט.א. טעלעגראפיש)

היינט איז פערעפענטליכט געווארען א בע־פעהל פון אינערן - מיניסטער וועגען די בירגער רעכט פאר מזרח-יודען, וועלכע זענען נאטוראליזירט געווארען אין משך פון די לעצטע 15 יאהר.

אויף דעם דאזיגען בעפעהל קענען די בירגער-רעכט צוגענומען ווערען ביי די יודען, וועלכע האבען נישט קיין ספעציעלע פערדינסטען פאר דייטשלאנד.

ס'קענען אויך אפגענומען ווערען די בירגער־רעכט ביי די דייטשע יודען, וועלכע ס'וועט דער־וויזען ווערען, אז זיי האבען א שייכות צו דער גרויל פראפאגאנדע געגען דייטשלאנד אין אויס־לאנד.

צוליב ארום האט די אדמיניסטראציע בעקומען די ברייטסטע מעגליכקייט אפצונעהמען די בירגער־רעכט ביי די דייטשע יודען און צו קאנפיסקירען זייערע פערמעגענס.

צוריסען ספרי=תורות, דעמאלירט די שוהל

היטלעריסטישע כוליגאנעס אין דער מאנהיימער שוהל

אינסברוק, 29 (י.ט.א. טעלעגראפיש).

א באנדע היטלעריסטען האבען זיך אריינגע־ריסען אין דער שוהל אין מאנהיים, דעמאלירט די איינריכטונג און צוריסען די ספרי־תורות.

גאנדהי ארגאניזירט א נייעם מארש געגען ענגלאנד

באמביי 29 (ספ. טעל.). גאנדי ארגאני־זירט א נייעם פראטעסט-מארש געגען ענגלאנד. ער וועט זיין ענלעך צום מארש פון יאהר 1930, וואס איז געגאנגען אונטער דער לאזונג פון ברעכען דעם זאלץ-מאנאפאל.

דעם 1 אויגוסט זאל גאנדי פערמאכען זיין לערן-סעמינאר און אנהויבען מיט זיינע תלמידים דעם מארש. מען איז זיכער, אז אין מארש וועלען זיך בעטייליגען גרויסע מאסען. גאנדי האט שוין וועגען דעם געמאלדען דער רעגירונג.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלביאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען. מענער-שוואכע-בעהאנד־לונג און ספעסועלע בעראטונג.

עלעקטרא גאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע – רעדוצירטע פרייזען.

פראצעס פון א פוילישען יוד פאר „גרויל=פראפאגאנדע"

דער יוד ווערט פער'משפט אויף 6 חדשים תפיסה

אינטערעסאנטע פרטים פון גאנג פון פראצעס

אינסברוק (ספ. ט.) דער פוילישער יוד שמואל טענענבוים פון ערפורט, געבוירען אין דער זעלבער שטאט אין 1906, א מארק-הענדלער, וואס האט זיך זייט אפריל געפונען אין שוץ-האפט און שפעטער אין אויספארשונגס-ארעסט, איז געשטאנען פאר'ן זאנדער-געריכט אין האלע אונטער דער בע־שולדיגונג פון פיהרען גרויל-פראפאגאנדע. בקיצור שטעלט זיך פאר טענענבוים'ס פראצעס אויף פאל־גענדען אופן:

צוזאמען מיט אנדערע יודישע מארק-הענדלער איז טענענבוים געווארען מיט'ן גאנצען היטלעריסטישען חומר-הדין פון באיקאט. עטליכע מאל האט טענענבוים געשריבען וועגען דעם צום פוילישען קאנסולאט אין לייפציג. ענדליך האט ער אנגעשיקט צום קאנסולאט א דועכשע פון פאלגענדען אינהאלט:

„די ווילקירליכע געשעפטס-בעהינדערונג פון פוילישע בירגער דורך די מאכט-אָרגאנען ווערט פארטגעזעצט. איך בעט וועגען א דרינגענדער איבערזעצונג".

די דעפעשע איז קאנפיסקירט געווארען און ביי טענענבוים איז דורכגעפיהרט געווארען א רעוויזיע, אין רעזולטאט פון וועלכער מען האט ביי איהם געפונען אבשריפטען פון זייבע בריף צום קאנסולאט און באטייליגטע מיט פערשידענע אויפצייכנונגען וועגען אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען, בגישות, אי־בערפאלען וכדומה.

(פון דעם גאנצען טענענבוים'ס מאטעריאל, כיים וועלכען דער יט"ארפארשטעהער האט זיך געווי בעקענט, איז צו זעהען, אז טענענבוים איז א יונגער מאן מיט גראפאמאנישע נייגונגען פון א באאיזען, לחלוטין אומשעדליכען כאראקטער).

טענענבוים איז ארעסטירט געווארען און מען האט געגען איהם פערפיהרט א פראצעס. פון די גע־ריכטס-פערהאנדלונגען איז אינטערעסאנט דער אומ־שטאנד, וואס די פראקוראר און אויך דאס גע־ריכט האבען אונטער־שטראכען, אז טענענבוים וואלט נישט געהאט קיין אונאנגענעמליכקייטען, ווען ער וואלט אין זיינע בריף געשריבען נישט וועגען „אויסלענדער" בכלל, נאר וועגען יודען. דער פראקוראר האט ערקלערט, אז עס איז נישט געווען געווארען, דאס טענענבוים זאל האבען געפרובט איבערגעבען אין אויסלאנד זיין באטיצען-טאנ-בוך, הגם — ווי עס ווערט געזאגט אין בעשולדיגונגס-אקט — דאס פערהאלטען פון בעשולדיגטען און דער כאראקטער פון טאג-בוך האבען ערוועקט דעם חשד, אז די אויפצייכנונגען האבען געזאלט געבראכט ווערען צו קענטניש פון אנדערע יודישע בעזונדערס אויס־לענדישע גלויבענס-געבאסען".

דאס געריכט האט מסכים געווען מיט די אויס־פיהרונגען פון פראקוראר און שמואל טענענבוים'ען פערמשפט צו 6 חדשים תפיסה, פעררעכענדיג איהם דעם אויספארשונגס ארעסט בלויז פון 1-טען יולי, הגם טענענבוים איז געזעסען אין ארעסט פון 24-טען אפריל. די פראגע וועגען דעפארטירען טענענ־בוים פון דייטשלאנד האט דאס געריכט איבערגע־לאזען צו בעשליסען די אדמיניסטראטיווע מאכט - ארגאנען.

יאפאנישע טעראריסטען געוואלט דערמארדען טשארלי טשאפלין

כדי צו פראוואצירען א מלחמה צווישען יאפאן און אמעריקא

טאקיא 29 (ספ. טעל.)

אין טאקיא קומט איצט פאר א גרויסער פא־ליטישער פראצעס.

פאר'ן קריגס-געריכט שטייען אלס אנגעקלאגטע עלף פלאט-שילער פון דער אפיצירען-שול, וועלכע האבען אויסגעפיהרט א רייע אטענטאטען און דער־הרגעט דעם יאפאנישען פרעמיער אינוקאי.

דער אנגעקלאגטער קאגא האט געמאכט א סענסאציאנעלע ערקלערונג, אז די טעראריסטען האבען אויך געפלאנט צו ערמארדען דעם וועלט־בעריהמטען פילם-שוישפילער טשארלי טשאפלין. דער ציל פון דאזיגען מארד האט געדארפט זיין, כדי צו פראוואצירען א מלחמה מיט אמעריקע.

די טעראריסטען האבען דעם מארד געוואלט אויספיהרען אויף אזא אופן: פארציאהרען איז טשאפלין געווען אין טאקיא. דער פרעמיער אינוקאי האט איהם איינגעלאדען צו זיך. דער פלאן איז גע־ווען צו ערמארדען טשאפלינען ביים פרעמיער אין הויז. דער גאנצער פלאן איז צעשטערט געווארען נאר דערפאר, ווייל אין דער לעצטער רגע איז די אויפנאמע פאר טשאפלינען נישט צושטאנד געקומען. קאגא האט לסוף געזאגט, אז ער און זיינע חברים האבען געוואלט פראוואצירען א מלחמה מיט אמע־ריקע, כדי אזוי ערנאך ברענגען צו אנ'אויפלעבונג אויף'ן יאפאנישען מארק.

א צווייטער טעראריסט, נאטא, האט ערקלערט, אז ער האט נישט קיין חרטה וואס ער האט דער־הרגעט דעם פרעמיער. ער וויל בעסער 7 מאל שטארבען, ווען ער וואלט נאר דערמיט געקענט העלפען זיין לאנד. ער האט שארף אטאקירט די רעגירונג און דערציילט בענוי ווי אזוי זיי האבען געוואלט פערכאפען די מאכט.

זון! זומער-שפרינקעלעך?...

מ'דארף נישט אויסמיידען די זון אויס מורא פאר זומער־שפרינקעלעך — אבער א טעגליכע פלעגונג מיט הערבא'ס פרעפאראטען וועט פערזיכערן יעדען איינעם א ריין און געזונד געזיכט! די זייף Herba בעזייטיגט שנעל און ווירקזאם די זו־מער-שפרינקעלעך, געלע פלעקער, לישאיעס און אנד. אונריינקייטען פון דער הויט. דער קרעם Herba מאכט די הויט עלאסטיש און גיט איהר צו שטענדיג א פרישע און יוגענדליך אויסזעהן. צו בעקומען פון 90 גר. אן

KREM i MYDŁO HERBA

א ניי אנשיקעניש אין פוילען

היימישע היטלעריסטען אין העמדלעך פון קירשען=קאליר

קאטאוויץ 29 (ספ. טעל.)

זייט עטליכע וואכען פרובען עטליכע פער־שוין דא צו ארגאניזירען א נאציאנאל = סאציאליס־טישע פארטיי פון פוילישע היטלעריסטען.

די מיטגלידער פון דער נייער פארטיי הא־בען זיך אנגעטון אין העמדלעך פון קירשען-קאליר.

יט"א-ביורא איז בערלין ווידער טעטיג

בערלין, 29 (יט"א טעלעגראפיש)

פון מאנטאג אן וועט דאס יט"א-ביורא אין בערלין ווידער זיין טעטיג. ס'איז געקומען אנ'ענ־דערונג אויפן אמט פון לייטער פון ביורא.

ספעציעלע ערשטקלאסיג- איינ־געארדענטע מאגאזינען צו לאגערן סחורות

דאס גוט בעקאנטע עקספעדיציאנס-הויז ה. סאבאל, פיעטרקאווער 6, וועלכעס עקזיסטירט זייט דעם יאהר 1918. האט געעפענט א ספעציעלען מאגאזין פו לאגערן סחורות.

דער מאגאזין, וועלכער געפינט זיך אין סאמע צענטער פון שטאט (פיעטרקאווער 6, טעל. 153-96) איז אסעקורירט פון פייער און גנבה, א נייעס איז איינגעארדענט געווארען דערמיט וואס מ'קען דינגען אויך ספעציעלע צימערן. אין די לאגערן געפינט זיך אויך א ספעציעלע שפייז-אפ־טיילונג צום אויסזאקען.

די מאגאזינען זענען פערזעהען מיט אלע נויטיגע איינריכטונגען ווי: קראפט-ווינדעס, לאסט־אויטאס, פלאטפארמעס, מיט וועלכע די סחורות ווערען אפגענומען און אפגעשיקט ווי אמגיכסטען צו די קליענטען.

רעכענדיג אויף א גרויסען אומזאץ זענען די פרייזען קאלקולירט ווי אמביליגסטען.

Dr. med. **H. LUBICZ**

ספעציאליסט פאר וועברישע און געשלעכטס-קראנקה.

צוריקגעקעהרט

צעגעלניאנא 7, טע. 141-32.

נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אוונד, זונטאג פון 9-11 בייטאג.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אוירען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשעוו 7! פון 11-1 און פון 2-3 נאכמ.

אין היטלערישען משוגעים=הויז

די נידערטרעכטיגקייטען הערען גארנישט אויף

בערלין, 29 (ספ. טעל.)

לויט'ן פארשלאג פון גערינג'ן האט די דייט־שע רעגירונג געשיקט א בריף צום פערבאנד פון די שטעט וועגען אננעמען ענטשפרעכענדע מיטלען געגען פאליטישע אומרוהען. אויך פאר די מאגי־סטראטען ווערט בעשטימט א גרויסע ראל ביים אונטערדריקען אויפשטאנדען.

די רעגירונג שרייבט אין בריף:

אויב עס זאלען אין די פראלעטארישע קווא־רטאלען פון די גרויסע שטעט אויסברעכען אום־רוהען און באנטען, וועט מען נישט נאר ריקיכט־לאז דארפען אנווענדען געוועהר, נאר אויך אנדע־רע מיטלען. אין פאל, ווען איינצעלנע בעצירקען וועלען „ציטווייליג זיך געפינען אין בעזיץ פון די אויפשטענדיגע", שרייבט די דייטשע רעגירונג, וועט מען מוזען גלייך אפשטעלען דעם צושטראם פון וואסער, גאז און עלעקטריע.

אין א רייהע שטעט זענען שוין אפגעהאלטען געווארען קאנפערענצען פון פארשטעהער פון פא־ליציי, מאגיסטראטען, שטורם-אפטיילונגען און די־רעקטארען פון וואסער-לייטונג און עלעקטרא-ווערקעס מען האט אויסגעארבייט טעכניש דעם פלאן ווי אזוי דאס אדורכצופיהרען. אין פאל פון נויטווענ־דיגקייט, מען האט אויך גערעדט וועגען דער מעג־ליכקייט ארויסצופיהרען פון צעבראכטע קווארטאלען די רייכע בעפעלקערונג.

• • •

אין שטעטל מוזינגעפעלד איז פארגעקומען א פאגראם אויף יודען. די 20 יודישע משפחות האט מען ארויסגעטריבען פון זייערע וואוינונגען און זייער האב און גוטס פערניכטעט. פון די היי־זער האבען די פאגראמטשיקעס אויסגעבראכען טיר און פענסטער און אפילו די דעכער.

• • •

דאס „נאציאנאל-סאציאליסטישע קאמף־... פאר ארעלף היטלערס אויפבוי-ארבייט" איז פער־באטען געווארען אויף 14 טעג און דער רעדאקטאר – אנ'אלטער היטלעריסט – איז איינ־געזעצט געווארען אין קאנצענטראציע-לאגער.

דאס איז ס'ערשטע מאל, ווען עס ווערט פערבאטען א היטלערישע פארטיי צייטונג. דאס איז געשעהען דערפאר, וואס די צייטונג האט געשריבען וועגען דער נויטווענדיגקייט צו מאכען די „צווייטע רעוואלוציע", וואס ווערט היינט בע־טראכט פאר מלוכה פערראט.

• • •

א רייהע אויסלענדישע קינסטלער, ווי אויך דייטשע וועלכע געפינען זיך איצט אין אויסלאנד, האבען אפגעזאגט די איינלאדונג פון דער בער־לינער אפערע און אנדערע קונסט-אנשטאלטען. זיי האבען דערקלעהרט, אז זיי ווילען נישט פערנעה־מען דעם פלאץ פון די, וועלכע מען האט מיט גע־וואלד פערטריבען.

• • •

די בילאנסען פון א רייהע דייטשע גרויסע אונטערנעהמונגען ווייזען ארויס קאלאסאלע פער־לוסטען. אזוי למשל, שליסט די אויטא-פאבריק פון דער פירמע ביסינג דאס געשעפטס-יאהר מיט א דעפיציט פון אנדערטהאלבען מיליאן מארק. די אקציע-געזעלשאפט קייזערקעלערן האט א פערלוסט פון א מיליאן מיט 200 000 מארק. די פאבריק פון דאך-פאפע רובעראיד האט א דעפיציט פון 2 מיל־יאן מארק (דער אקציען קאפיטאל בעטרעפט סך הכל 4 מיליאן). דער מערב-דייטשער צעמענט פערבאנד שטעלט פעסט, אז דאס היינטיקע יאהר איז געווען דאס ערגסטע זינט די לעצטע 30 יאהר. די אונ־טערנעהמער פון דער בעריהמטער פאבריק שטאדט זאלינגען (שטאל אויסארבייטונגען) האבען אויך זייער לעצטער פערזאמלונג פעסטגעשטעלט, אז די גאנצע זאלינגער אינדוסטריע שטייט פאר א קאטא־סטראפע, אזוי שטארק איז איינגעשרומפען געווארען דער עקספארט.

לויט די לעצטע אויסרעכנונגען האבען זיך שטארק פערקלענערט אלע הכנסות פון דער מלוכה קאסע.

לאדז, 30 יולי 1933

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 30 יולי 1933

פארטריי פון „אומפארטייאישן בלאק (ב.ב.)" און די פוילישע יודען

פון ד"ר יעקב וויגאדסקי

דער בלאק, וואס האט זיך געשאפען ארום דער פערזאן פון מארשאל פילסודסקי דארף פעראייניגען מיטגלידער פון אלע ריכטונגען אין דעם שטרעבען צו סאנירען דעם מלוכה-לעבען פון דער פוילישער רעפובליק. מען קען זיין אנ'אנהענגער אדער א געגנער פון דעם „אומפארטייאישען בלאק" (פאר מיטארבייט מיט דער רעגירונג). מען קען איהם אבער נישט אבזאגען דאס רעכט אויף זיין קיום. אלס א פאליטישע אונפארטייאישע ריכטונג, אין דעם איצטיגען שווערען היסטארישען מאמענט, ווען די תחית המתים-אויפגעשטאנענע פוילישע מלוכה איז סכנה'דיג בעדראהט פון אלע זייטען און איז נאך נישט גענוג קאנסאלידירט..

ס'קען יעדער גאר קיין ספק נישט זיין, דאס אין לעבען פון פעלקער זענען שוין פארגעקומען און קענען נאך פארקומען מאמענטען, אין וועלכע נאר דיקטאטור קען זיי ארויסראטעווען פון אונטערגאנג.

אבער מען מוז אויך נעמען אין אכט, אז נישט אלע דיקטאטארען זענען גלייך. אזוי למשל האבען די עקסט-לינקע פאר דעם פילסודסקי-רעזשים קיין אנדער בעצייכונג נישט געהאט, ווי „פאשיזם". דאס איז אבער א גראבער טעות, ווייל דער פאשיזם פון בעניטא מוסאליני איז קודם-כל אנ'עקאנאמישער סיסטעם, פון וועלכען, אלס פועל-יוצא, ווערען שוין ארויסגעצויגען די פאליטישע קאנסעקווענצען; בשעת דער מארשאל פילסודסקי האט קיינמאל נישט ארויסגעוויזען קיין וואונש איבערצואנדערשען די הערשענדע ווירטשאפטליכע קאפיטאליסטישע פארם

אויב איך האב ריכטיג פארשטאנען דעם מארשאל יוזעף פילסודסקי, איז זיין רעוואלוציאנערער געדאנק א גאנץ אייגנארטיגער. מיר דוכט זיך, אז דער מארשאל פילסודסקי איז געבליבען דער זעלביגער דעמאקראט וואס פריהער; ער האלט אבער דעם דעמאקראטיזם פאר אזא הויכען רעזשים, צו וועלכען די פוילישע געזעלשאפט איז נאך נישט דערוואקסען. דעריבער קען דער דאזיגער רעזשים אין פוילען אנטאן נאר די צרות. די דיקטאטור פון דעם מארשאל מוז זי דעריבער שיצען דערווייל געגען די דאזיגע סכנות. ווי באר די פוילישע געזעלשאפט וועט צייטיג ווערען אין פאליטישען זין, וועט מען איהר קענען איבערגעבען די מאכט אין א דעמאקראטישער פארם... ווי וועט זיך אבער די פוילישע געזעלשאפט אויסלערנען גוט און אפילו דעמאקראטיש צו רעגירען אונטער א דיקטאטארישען רעזשים — דאס איז א פראגע, וואס בלייבט לוידער אומפארענטפערט!..

גאנץ אנדערש שטעלט זיך אבער פאר דער ענין, ווען מיר רעדען וועגען יודען, וואס גייען ארויס אפילו אין גאר דער לעצטער צייט מיט א רעש און א געפילדער, ארומקוקענדיג זיך כסדר דערביי אויף דעם פריק און פאדערן פון יודען בכלל, דאס זיי זאלען אריינטרעטען אין דער פארטיי „ב. ב."

ווען יודען אין פוילען וואלטען געווען פאקטיש גלייכבערעכטיגט מיט זייערע פוילישע מיטבירגער הן אין בירגערליכען, הן אין פאליטישן און הן אין נאציאנאלען רעכט, — וואלטען יודען פונקט אזוי לייכט געקענט אריינטרעטען אין דער „ב. ב."-פארטיי (סאנאציע-פארטיי), ווי אין יעדער אנדערער פוילישער פארטיי.

איצטער אבער, ווען מען לייגט פאר א יודן אריינצוטרעטען אין דער אדער אין יענער נישט-יודישער פארטיי, ביי וועלכער דער קאמף פאר יודישער רעכט איז אין בעסטען פאל נאר א זאך, וואס „פארשטייט זיך", פון וועלכער מען רעדט אבער נישט, איצטער — מוז דאך דער יוד פרעגען: „און ווער וועט קעמפען פאר מיינע יודישע רעכט?". געוויס האבען זיך די רעגירונגען פון דעם מארשאל פילסודסקי אויסערליך, און בפרט אין דער לעצטער צייט, בענומען צו יודען מענשליכער און בעסער, ווי די אלע כיענא-פיאסטישע רעגירונגען, וואס האבען זיך אזוי שלעכט בענומען צו יודען און אזוי אומגעלומפערט בכלל רעגירט ביז דעם 12 מאי 1926; אבער די שווערע יודישע עקאנאמישע און קולטורעלע נויט האבען דאך אויך די דאזיגע רעגירונגען כמעט גארנישט פערבעסערט!..

אזוי ארום מוזען דאך די יודישע פאליטישע פארטייען, און קודם כל דער ציוניזם, פיהרען דעם קאמף פאר יודישע פאקטישע גלייכבערעכטיגונג, אט דעם דאזיגען לאנגען און שווערן קאמף, וועלכען די פוילישע פאליטישע פארטייען קענען נישט און ווילען נישט פיהרען.

די, וואס „קעמפען" מיט פוסטע דבורים פלומרשט פאר יודישע רעכט, די האבען זיך דערשראקען ביז צום טויט פאר דער לעצטער נבלה, וואס די חיטלעריסטישע דייטשלאנד האט אפגעטון לגבי די יודען און האבען אויפגעהויבען אויף דער יודישער גאס זייערע היסטארישע גוואלדען מכוח דעם, אז דער יודישער פאליטישער קאמף איז א האפנונגסלאזע זאך און, אז יודען מוזען זיך אונטערווארפען אונטער אלע קאפריזען און חסדים פון דעם פריץ..

די אבער, וואס האבען געקעמפט פאר יודישע רעכט לאנג און הארט מיט מעשים, ווייסען און פארשטייען, ווי שווער און ווי לאנג דער דאזיגער קאמף מוז געפירט ווערען מיט שטענדיג אויסגעבעסערטע און אמאל אויך אפילו מיט אומגעביטענע פלי-זין... די דאזיגע אמתע קעמפפער פערדריסט געוויס זעהר דער אומגליק פון די דייטשע יודען, אבער אראפגעפאלען ביי זיך זענען זיי דורכאויס נישט!

שטארקער און ענטשלאסענער, ווי ווען עס איז פריהער, מוזען יודען פיהרען דעם שווערסטען קאמף פאר זייער קיום און פאר זייער גלייכבערעכטיגונג. קלארער און דייטליכער, ווי ווען עס איז פריהער מוזען זיך יודען איצטער איבערצייגען, אז זיי האבען נישט קיין ערנסטען שיצער און קיין אמת'ן גואל, וואס זאל פאר זייער כשר'ן רעכט יועלען מלחמה-האלטען מיט וועמען עס איז: פראטעסטירען, מאכען א שייגעס זשעסט מיט'ן „שעמען זי זיך ה' קאזאק!" — אדרבא! פארוואס נישט? אבער... מעהר נישט! אליין, מיט אייגענע, פעראייניגטע כוחות מוזען מיר פיהרען אונזער שווערען קאמף אין א"י און אין גלות! און די פערספעקטיווען, די אויסזיכטען פון דעם דאזיגען קאמף זענען גארנישט אזעלכע שלעכטע, ווי עס דוכט זיך די איבערפלעכליכע, פחדנות'דיגע יודען, וואס מאכען דעם אנשטעל, אז זיי גלויבען, דאס די „סאנאציע" וועט זיי געבען רעכט!... רעכט גיט מען נישט, און ווען מען גיט זיי יודען מחמת טאקטישע טעמים, זענען זיי ווייניג וואס ווערט! רעכט מוז יעדעס פאלק מיט בלוט און שווייס אויסקעמפען; אזוינע אויסגעקעמפטע רעכט בלייבען דערהאלטען! דער לעצטער גרעסטער אומגליק פון די דייטשע יודען האט, דוכט זיך, בעדארפט קלאר מאכען פאר אלע יודען, אז דאס „גיין מיט דער רעגירונג" — קען בשום אופן נישט אוועקגעשטעלט ווערען אויפ'ן ארט פון קאמף פאר רעכט!

גיין מיט דער רעגירונג בכלל — דאס איז געוויס זעהר א גוטע פאליטיק; נאר נאראנים זיילען דאס נישט. פערנונפטיגע פאליטיקער שטרעבען שטענדיג דערצו, אויב עס איז נאר מעגליך... עס איז אבער א פראגע, אויב די רעגירונג וויל גיין מיט אונז? אויב א רעגירונג שטעלט ארויס אונזער פאקטישע גלייכבערעכטיגונג אויף איהר פאהן און מאכט, הגם שוואכע, פרובען צו פערלייכטערן די יודישע שווערע און ביטערע לאגע, מיט אזא רעגירונג ווילען מיר געוויס גיין איינאיינעם.

מיר אונטערשטיצען די איצטיגע רעגירונג אין איהר קאמף מיט די אינעווייניגסטע און אויסערליכע שונאים פון פוילען; גיין מוזען מיר נאך דערווייל מיט אונזער אלטען, אויסגעטרעטענעם וועג פון קאמף פאר אונזער רעכט; אנשפארענדיג זיך דערביי אויף אונזער וואקסענדען כוח און בעדייטונג אין ארץ-ישראל.

דיסקוסיע צווישן א טאטער און א פאלאק

וועגען די יודיש-אראבישע בעציהונגען

די ווילנער „סלאווא" וואס האט אבגעדרוקט א גאנצע ריי קארעספאנדענצען פון איהר מיטרעדאקטאר קסאווערי פרושינסקי, וועלכער האט בעזוכט פאלעסטינע, האט איצט אבגעגעבען איהרע שפאלטען אויף א דיסקוסיע וועגען די יודיש-אראבישע בעציהונגען. אויף דער טעמע שרייבט צוו. אנד. דער אנגעזעהענער טאטערישער כלל טוער — ווי די צייטונג שטעלט איהם פאר — טוהאן באראנאווסקי:

„די אראבער וואלטען גארנישט געהאט געגען די יודען, ווען זיי וואלטען פערנומען נאר געביטען, וואס טויגען נישט צום בעארבייטען (!). שלעכט איז, וואס יודען קויפען אויף אקער-ערד, וועלכע געהערט שוין זינט יאהרהונדערטער צו אראבער, צאהלענדיג היבשע געלדער. דער אראבער, וואס האט קיין גרעסערע סומעס קיין מאל נישט געהאט, קען נישט ביישטיין דעם נסיון, פערקויפט זיין ערד און גייט ארום ליידיג אזוי לאנג, כל זמן ער האט נאך געלט אין קעשענע. ווען אין קעשענע ווערט אבער פוסט, דאן הויבט ער זיך אן צו קלאגען, אז די יודען האבען איהם איינגערעדט צו פערקויפען זיין ערד. די געלד האט ער שוין ארויסגעגעבען, און איצט איז ער געצוואונגען שווער צו ארבייטען, אפט אויף דער ערד, וואס האט פריהער אויך געהערט צו איהם, אבער שוין ווי א טאג מענש.

די צאהל פון אזוינע „עקספראפריאטער" האט אנגעהויבען צו וואקסען אלץ מעהר און די ענגלישע רעגירונג, מורא האבענדיג פאר אנ'איבערפלוס פון הונגעריגען פראלעטאריאט, האט אויף א געוויסער צייט אבגעשטעלט די עמיגראציע. איצט אבער, צוליב די פעראורדנונגען פון דער היטלער-רעגירונג, האבען ווידער מאסען יודען אנגעהויבען אריינצוקומען קיין פאלעסטינע".

ווייטער דערציילט ט. ב., אז אויף וויפיל פאר דער מלחמה פלעגט די אראבישע יוגענד די בעסטע יאהרען דינען אין מיליטער, דורכמאכען פערשידענע קאמפאניעס און קיין צייט נישט האבען צו בעארבייטען ווי געהעריג די ערד, האט זיך איצט די לאגע ראדיקאל געביטען. אמאל פלעגען די אראבער אומקומען אויפ'ן שלאכט פעלד, אויסשטארבען פון פערשידענע עפידעמיעס, און במילא נישט קענען לאזען נאך זיך א געזונדען דור, בעת די נישט מוסולמענער, פריי פון מיליטער דינסט, פלעגען זיצען אינדערהיים, בעארבייטען די ערד, האנדלען, זיך מעה'ען. איצט האט זיך אלץ געביטען.

דא ריהמט ט. ב. שטארק דעם ירושלימער מופטי, וואס שטייט בראש פון דער נאציאנאלער בעוועגונג ביי די אראבער, בילדעט די יוגענד אאזוו.

„געגען די יודען, אלס רעליגיעזע גרופע, האט דער מופטי גארנישט. מיט די ארטאדאקסען, וואס האבען נישט קיין שום אגרעסיווע פלענער, האלט דער מופטי איין גוטע בעציהונגען. איהם גייט אבער שטארק אן דער פאקט, וואס די אראבער פערקויפען זייער ערד. דאס דערמאנט פולשטענדיג דעם קאמף, וואס די פאליאקען האבען אין פויזען אמאל געפיהרט מיט די דייטשען, וועלכע האבען געוואלט אבנעהמען ביי זיי די ערד".

ט. ב. ווייס אויך צו אינפארמירען, אז „אויף וויפיל די אראבער זענען נאכגיביג לגבי די ענגלענדער, ווילען זיי אבער נישט פאלגען די בידריגע בעאמטע, אויב יענע זענען יודען. אויף דעם באדען קומען אפט אין ירושלים פאר קאנפליקטען, וואס ענדיגען זיך אפטמאל טראגיש.

ווי וועלען זיך אויף להבא איינשטעלען די בעציהונגען צווישען די יודען און אראבער, איז לייכט פאראויסצוזעהען. אזוי לאנג ווי די יודען וועלען בילדען א מינדערהייט, וועט טראץ די אפטע אימפארשטייענישען דאס צוזאמענלעבען דאך זיין מעגליך. אנדערש אבער וועט זיין, ווען די יודען וועלען זיך לויט זייער צאהל אויסגלייכען מיט די אראבער. שטיצענדיג זיך אויף זייערע כוחות און שיץ פון ענגלאנד, וועלען די יודען ארויסווייזען א גרעסערע ענערגיע און דאן וועלען קומען בעוואפענטע צוזאמענשטויסען, ווי דאס איז דא נישט לאנג געווען.

אמת, די יודען וועלען ביז דאן בעוויזען זיך צו ארגאניזירען, אבער די האפנונגען אויף א גוטען אויסגאנג פון קאמף זענען זעהר פראבלעמאטיש, זאל נאר ענגלאנד פערלירען אין די קאלאניעס איהרע השפעות, דאן וועט דער אויפבוי פון יודישען היים ווערען אונמעגליך.

שלום מאכען צווישען דער ציוניסטישער בעוועגונג און דער פאנאראבישער און פערשטארקען די יודישע קאלאניזאציע נישט נאר אין פאלעסטינע, נאר אויך אין סיריע און איראק, איז אנ'אוטאפיע. די אראבער וועלען דערצו קיין מאל נישט דערלאזען, סיידען, ענגלאנד וועט זיי דערצו צווינגען און קיינער וועט דאך ערנסט נישט טראכטען, אז ענגלאנד וועט אנווענדען מיליטערישע קראפט, כדי צו שטיצען די ציוניסטען".

צום סוף טענהט נאך טוהאן באראנאווסקי, אז אחוץ דעם פלאן אויפצובויען זייער היים, ברענגען נאך די יודען אריין קאמוניזם אין לאנד. צו וואס די אראבער פיהלען נישט קיין שום סימפאטיע.

אויף דעם דאזיגען ארטיקעל ענטפערט קסאווערי פרושינסקי צוו. אנד.:

„איך בין נישט מסכים מיטן פערגלייך פון די יודיש-אראבישע בעציהונגען צו די פויליש-דייטשע אין פויזען פאר דער וועלט מלחמה. שוין אבגערעדט דערפון, וואס די דייטשען האבען אפילו קיין שאטען פון היסטארישע רעכט אויף די פויזנער געביטען נישט געהאט, איז א גרויסער אונטערשיד ווי די יודען ערווערבען די ערד און ווי די דייטשען פלעגען עס טאן. די דייטשען פלעגען צווינגען די פאליאקען פערקויפען זיי די ערד; די יודען קויפען און צאהלען, ווי געזאגט, גרויסע פרייזען. וועגען קיין צוואנג קען דא קיין רייד נישט זיין.

„איך האב נישט איין מאל געזעהען, אז אנ'אראבער פלעגט פערקויפען יודען ערד, וועלכע פלעגט פוסטעווען, פלעגט אבער א העלפט לאזען פאר זיך און פאר דעם געלט, וואס ער פלעגט בעקומען ביים יודען, פלעגט ער פלאנצען אפעלסינען, וואס איז פערבונדען מיט גרויסע הוצאות".

ווייטער שרייבט ק. פ., אז וואס מעהר יודען עס וועלען זיין אין פאלעסטינע, אלץ זיכערער וועלען זיי זיין אין לאנד. דאס בעווייזט, לויט זיין מיינונג, דער ביישפיל אויך פון אנדערע לענדער.

זאל ווידער ווייצמאן קומען?

די, וועלכע הענגען אין איהם אזוי זעהר, האבען עס נאך נישט ארויסגעזאגט. די ארבייטער-שאפט אין ארץ-ישראל האט אין דער וואהל-קאמפאניע נישט דערמאהנט, אז זי וויל צוריק ווייצמאנען אלס פרעזידענט פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און יודישער אגענץ ווייל זי איז זאכליך, די ארבייטערשאפט און רוקט דעריבער נישט ארויס אויף אויבען פון די פראגען קיין פערזאנען פראגע, אפילו נישט אזא ערשטקלאסיגע ווי די ווייצמאן-פראגע. ס'ווילט זיך דערפון נישט מאכען „קאזוס בעלי". ווייל די צייט איז צו ערנסט. ווערטער א סלע המחלוקת, איז געוואגער, דיעקט מען זיך.

צו שטארק דריקט אבער די ווייצמאן-פראגע, אז מ'זאל זי האלטען אוועקגעלעגט, ווען ס'איז שוין נאהענט צום קאנגרעס, ס'האט גאר קיין שיעור נישט וויפיל הונדערטער-טויזענטער ממש ציוניסטען און נישט-ציוניסטען, עס קלאפט דאס הארץ צו הערען, אז חיים ווייצמאן זאל ווידער געשטעלט ווערען בראש פון יודישען פאלק. און אזוי זענען די [illegible], די אמעריקאנער ציוניסטען ארויס פון דער רעזערווע. ס'איז געווען אנ'עין פון קוק מיך אן און ריהר מיך נישט אן, מ'האט גערן אין זיך געהאלטען געשטיקט א וועהטאגדיג בענקעניש, אבער מאי'ן דאך אמאל ארויסגעקומען מיט אנ[illegible]

[illegible]. שמעל איז געקומען אנ"ג א. די [illegible] אמעריקאנער סתם-ציוניסטען זענען שוין ארויס מיט א וואהל-פלאטפארם: ווייצמאן אלס אונזער פיהרער און אלס פרעזידענט פון דער ארגאניזאציע.

צי איז נאך א ספק, אז ס'וועט נאכקומען אנדערע, פיל לאנדסמאנשאפטען און גרופען? די ציוניסטען אין דער טשעכאסלאוואקיע האלטען זיך זייבט פערבונדען מיט'ן גאנצען פערבאנד פון די ציונים-כללים, הגם זיי אליין שטעהען אמת נעהנטער צו דער לינקע פון דער ארבייטערשאפט. נו, קאן מען אבנעהמען, אז זיי געהען האנדלען אהן די אנדערע סתם-ציוניסטישע לאנדסמאנשאפטען?

אזוי קאן מען רעכענען, אז די קאנדידאטור ווייצמאן שטעהט אמאל פעסט, און ווען יא, דאן האט זי זעהר שטארקע צדדים. אין זי פאר זיך כדאי?

ביי די אומשטענדען, וואס האבען זיך געמאכט — אוודאי און אוודאי.

אלע די, וועלכע האבען עס געהאלטען פאר א נאציאנאלען שגעון, אז א פאלק אין אזא היסטארישער צייט, אין מאבד בידים א געלעגענהייט צו קענען דיספאנירען איבער א ווייצמאן, וואלט[illegible]

(ווייטער זעה 9. זייט).

א מאָדערנע „שעהנע אסתר" און „גענעראל אחשורש"

(פון אַ רייזע איבער רומעניע)

פון לודוויג זאיץ

מיך אויף דריי שפּראַכען: אונגאַריש, דייטש און רומעניש.

— זי ווינשען, ביטע שעהן?

— אַנזיכטס-קאַרטען מעכטע איך גערען האָבען

— ביטע שעהן.

און ער ווייזט מיר אָן אויף אַזאַ מאַשינקע וואָס איז אַרום און אַרום בעשטעלט מיט פּאָסט-קאַרטען, און עס דרעהט זיך ווי אַ קאַרוסעל. איך גיב אַ קוק, ליגט אויפ׳ן טיש אַ מחזור. אַ גוי, מיט אַ פּראָווינציעלע בערדעל, וואָס פערקויפט צלמ׳לעך, ווי קומט צו איהם אַ מחזור? איך נעם עס אין דער האַנט אַריין און פרעג איהם:

— וואָס מאַכען זי דען דאָמיט?

— איך פערקויפע דאָס.

און באַלד רופט ער זיך אָן צו מיר מיט אַ האַלבען מויל, אַזוי ווי אונטער די וואָנסעלעך:

— אַ יהודי?

— יאָ.

— שלום עליכם!

ווייזט זיך גאָר אַרויס, אַז דער „גוי" מיט דעם פּראָווינציאַלישען בערדעל, מיט אַ פּנים, וואָס [illegible], און אויגען, וואָס ווייזען, איז גאָר א ייד, און אַ פרומער ייד. ער שטעלט זיך פאָר מיר פאָר און הויבט מיך אָן אויספרעגען, ווער איך בין און וואָס איך בין.

ער דערציילט מיר, וואָס פאַר אַ שרעק די יודען לעבען איבער, זינט די קוזיסטען (אנהענגער פון אַנטיסעמיטישען פּראָפעסאָר קוזא) האָבען געמאַכט אַ פּאָגראָם אויף יודען אין אַראַדעא מאַרע (גראָס-וואַרדיין), אַ שטאָט נישט ווייט פון דאָרט. זיי זענען אַריין אין די שוהלען, האָבען צובראָכען און פערברענט און פערניכטעט אַלץ, וואָס זיי האָבען געקענט, און האָבען מיטגענומען די צוריסענע ספרים. און אַ באַנדע פון איבער 300 כוליגאַנעס האָבען זיך אַרויפגעזעצט אויף דער באַהן און זיך געלאָזט פאָהרען אַהער, צו טאָן דאָ דאָסזעלבע.

— מען האָט אונז טעלעגראַפירט פון אַראַדעאַ מאַרע — האָט ער דערצעהלט, — אונז געלאָזט וויסען, וואָס דאָרט האָט פּאַסירט און וואָס פאַר אַנ-אומגליק עס קומט איצט אויף אונז, מיר זעען באַלד געלאָפען צו מאַדאַם ג. ג., די שענסטע און אייבעלוס-רייכסטע יודישע פרוי אין באַראַשאָוו, און וועלכע שפּילט אַ ליבע מיט דעם גענעראַל, וואָס שטעהט דאָ מיט זיין אַרמעע פון זינט נאָך דער מלחמה. און זי, די „שעהנע אסתר", איז באַלד געלאָפען צו איהר גענעראַל „אַחשורש"...

ווען דער צוג איז אָנגעקומען קיין באַראַשאָוו מיט דער גאַנצער באַנדע, זענען די כוליגאַנעס אַראָנטער פון דער באַהן, אַראָפּגעוואָרפען די צוריסענע ספרים. געמאַכט דערפון אַ באַרג, אונטערגעצונדען און געטאַנצט אַרום פייער, אַזוי ווי די אינדיאַנער.

דער פּאָליציי-קאָמיסאַר פון באַראַשאָוו, וועלכער איז דוקא א יודען-פריינד, האָט אַרויסגעשיקט אַלע פּאָליציאַנטען צו פערהיטען פון אַנ-אומגליק און נישט אַריינלאָזען די אין שטאָט. די כוליגאַנעס האָבען אָבער זיך אַנטקעגענגעשטעלט. עס איז געוואָרען אַ גאַנצער צוזאַמענשטויס, און אָט-אָט האָבען שוין די כוליגאַנעס כמעט ווי בעזיגט די פּאָליציי און זיך געוואָלט לאָזען געהען אין שטאָט. איז אָנגעקומען דער „גענעראַל „אחשורש" מיט זיין אַרמעע, און נישט נאָר האָט ער זיי נישט אַריינגעלאָזט אין שטאָט, נאָר מ׳האָט זיי באַלד אַריינגעוואָרפען אין אַ לאַסט-וואַגאָן, און אונטער אַ וואַך פון מיליטער האָט מען זיי אַוועקגעשיקט אַהין פון וואַנען זיי זענען געקומען.

„און ביז היינטיגען טאָג, — האָט דער ייד פערענדיגט, רופען מיר די מאַדאַם ג. ג. די „מאָדערנע אסתר", און דעם גענעראַל — „אַחשורש". און כאָטש עס זענען אַריבער אַ פּאָר יאָהר זינט דאַן, לעבען מיר נאָך אַלץ אין טויט-שרעק".

ענגליך, נאָך פיר און אַ האַלב שטונדען טויט-שרעק, זענען מיר אָנגעקומען צו פראַנץ יאָזעפ׳ס באַרג. מען רופט עס מיט דעם נאָמען דערפאַר, ווייל קייזער פראַנץ יאָזעף איז אַמאָל געקומען אַהער אויף הפי יאַגד און אַלטען קעניגליכען פּאַלאַץ, וואָס איז פערבליבען אַ יאַגד-הויז פאַר דעם רומענישען קעניג.

דעם קייזער פראַנץ יאָזעף איז די געגענד דאַמאָלס אַזוי שטאַרק געפעלען אַז ער איז דאָרט פערבליבען אַ לענגערע צייט. דערפאַר האָט מען אויף דעם העכסטען שפּיץ אין אַ שטיינערנעם באַרג, געמאַכט אַנ׳אייזערנעם פּאָרטעט, און עס ווערט איצט בענוצט פאַר טוריסטען. און אויף דעם שטיין האָט מען אויפגעהאָנגען אַנ׳אייזערנעם טאָוועל, וואו עס ווערען אָנגעגעבען די דאַטען, ווען און ווי לאַנג קייזער פראַנץ יאָזעף איז דאָרט געווען, דער, וואָס האָט געהונדערט נעווען. אַ שטאַרק האַרץ און האָט דאָס לעבען אין דער ערד, דראַפּעט זיך אַהין אַרויף צו קענען זעהן, וואָס עס טוט זיך אונטען.

פון אויבען קען מען זעהן אַ שטח פון פערציג מייל ווייט. איהר קענט זעהן דיבען שטעטלעך אַרום, אומצועהליגע בערג, מיט שפּיציגע קעפּ, וואָס קוקען אויס פון אויבען ווי מענשען, וועלכע זענען זיך צוזאַמענגעקומען צו בעזינגען גאָט׳ס וועלט. און דער הימעל איז בלוי, און די זון ברענט, און דער ווינט בלאָזט, און איהר פיהלט זיך עפּעס אַזוי גרויס, אַזוי הויך, העכער פון אַלעמען. איך האָב געפיהלט, גלייך ווי פליגלען וואָלטען מיר געוואַקסען אַרויף, און אַנ׳אַנדערע וועלט, און איך האָב פערגעסען אַלע צרות. איך האָב פערגעסען יענע מיאוס׳ע וועלט מיט די נידריגע מענשעלעך, און איך האָב פערגעסען, אַז איך דאַרף אַראָפּגיין פון דעם באַרג.

* * *

פון סיגעטאַ זענען מיר געפאָהרען מיט אַנ׳אַטאָמאָביל קיין באַראַשאָוו. פריהער האָט באַראַשאָוו געהערט צו אונגאַרן, אָדער, בעסער געזאָגט, צו עסטרייך-אונגאַרן. בלויז אַ פּאָר מינוט פון סיגעטאַ איז אַמאָל געווען די אונגאַרישע גרעניץ.

היינט אָבער בעלאַנגט עס צו רומעניען. מען רופט עס טראַנסילוואַניע, און מ׳רעדט דאָרט נאָך אַלץ אונגאַריש.

אַ שעה און אַ האַלבע בעדאַרפט צו פאָהרען פון סיגעטאַ ביז באַראַשאָוו, וואו מען פאָהרט אויך איבער טאָלען און בערג. מען רופט עס די „זיבען-בירגען". דאָרטען, זאָגט מען, זענען געווען די גרעסטע שלאַכטען צווישען רומעניען און עסטרייך-אונגאַרן, אַזוי אַז דייטשלאַנד האָט געמוזט קומען צו הילף.

אַלזאָ, מיר זענען געפאָהרען איבער פעהליגע טעטע וועלדער, איבער חרוב׳ע פעלדער. גאַנצע בערג פון היזער, צושמעטערטע פון די שווערען קאַנאָנען. לאַנגע רייהען פון אַנגעבראָכענע בוימער, וואָס זענען געבליבען שטעהן אין דער ערד. אָבער טויטע שטעהען זיי, אָהן אַ בלעטעל, אָהן לעבען. און דער גאַנצער וועג זעהט אויס, ווי אַנ׳אומענדליכער בית-עולם, און די אָנגעבראָכענע בוימער — ווי אַלטע מצבות. און גלייך ווי די נאַטור וואָלט געוואָלט, אַז דאָס שטיק לאַנד וואָס שוין אויף אייביג פערבליבען אַ חרוב׳ע, האָט זי זיך אַליין אויפגעשטעלט מאָנומענטען פאַר די געפאַלענע פון יענער זייט.

* * *

איך קום אַריין אין אַ בוך-האַנדלונג, וואו מען פערקויפט אַנזיכטס-קאַרטען, און אין די פענסטער ליגען אויך קליינע ביכעלעך פון דעם נייעם טעסטאַמענט און צלמ׳לעך, הענגענדיגע און שטעהענדיגע. איך קום אַריין, בעגעגענט מיך אַ גוי מיט אַ פּראָווינציאַליש בערדעלע, מיט אַ פּנים, וואָס לאַכט, און אויגען. וואָס ווייזען, און ער בעגריסט

זי האָט פון איהם געהאַט 3 קינדער

און האָט איהם קיינמאָל אין די אויגען נישט געזעהן

אַ פאַמיליען פּלאָנטער אין וועלכען עס זענען פערמישט 3 מענער

אַלעס טרעפט זיך אין לאָס אַנזשעלעס, אין דער שטאָט, וואו סענסאַציעס זענען אַ גאַנץ געוועהנליכע זאַך.

און ס׳איז שוין אַ כלל, אַז ווען מען הערט אַ געשיכטע, וואָס קלינגט זעהר סענסאַציאָנעל און לעגט זיך נישט איינגאַנצען אויפ׳ן שכל, דאַרף מען וויסען, אַז אויב ס׳האָט נישט געקענט פּאַסירען ערגעץ אַנדערש, האָט דאָס אוודאי פּאַסירט אין לאָס אַנזשעלעס.

די לעצטער סענסאַציע, וואָס קומט פון לאָס אַנזשעלעס, זענען פערמישט דריי מענער, א פרוי און דריי קינדער. און אָנגעהויבען האָט זיך די געשיכטע אַזוי:

די פרוי, וועלכע איז אַ גאַנץ אָנציהענדע בלאָנדינקע און הייסט מעטי — איז געווען פערהייראַט, און איהר מאַן האָט געהייסען מיסטער שעלי.

אַ לענגערע צייט האָט דאָס פּאָרעל קיין קינדער נישט געהאַט, און מ׳האָט געזאָגט, אַז שולדיג איז דעם איז דער מאַן.

מיט אַמאָל אָבער איז געשעהען אַ נס און מעטי האָט געבוירען אַ קינד, און מיט א יאָהר שפּעטער — ווידער אַ קינד, און באַלד דעם, און טאַקע אַלץ מיט אַ יאָהר שפּעטער — ווידער א קינד...

דריי קינדער אין פערלויף פון דריי יאָהר.

אויף אַזאַ געזעגניש און פרוכטבאַרקייט האָט זיך קיינער נישט געריכט. און נאָהענטע מענשען האָבען דאָס אַריינגערעכענט צווישען די נסים, וואָס געשעהען אין פאַמיליען-לעבען היינטיגע צייטען...

עס איז אַוועק אַ שטיק צייט און די געבענטשטע „מאַמע", וואָס הייסט מעטי, האָט זיך בעקענט מיט א״ינעם אַ ד״ר האַמעל. פון דער בעקאַנטשאַפט איז אויסגעוואַקסען אַ ליבע די ליבע איז געוואָרען וואָס אַמאָל אַלץ שטאַרקער, און ווען מעטי האָט געזעהן,

(בריף פון לאָס אַנזשעלאָס)

אַז ס׳איז איהר שוין שווער צו לעבען אָהן דעם דאָקטאָר האַמעל, האָט זי קיין סך נישט געטראַכט, זיך געג׳גט מיט׳ן מאַן, וואָס הייסט שעלי און האָט חתונה געהאַט מיט׳ן געליבטען, וואָס הייסט ד״ר האַמעל.

זי האָט, אַפּנים, נישט געוואוסט, אַז עס איז גאָר נישט אַזוי גוט צו מאַכען פון אַ געליבטען אַ געזעצליכען פערהייראַטען מאַן...

דערוואוסט האָט זי זיך דאָס ערשט שפּעטער, ווען די ליבע איז אָפּגעקיהלט געוואָרען, און דאַן האָט זי ווידער קיין סך נישט געטראַכט און האָט זיך געג׳גט מיט׳ן דאָקטאָר אויך.

דערמיט האָט זיך די געשיכטע נישט געענדיגט. באַלד נאָך האָט זי דעם דאָקטאָר אָנגעקלאָגט אין געריכט; זי וויל אַ חלק אין דעם האַלבען מיליאָן דאָלאַרדיגען פערמעגען, וואָס דער דאָקטאָר האָט; זי טענה׳ט, אַז זי האָט אין דעם אויך אַ חלק, ווייל חוץ דעם וואָס זי האָט איהם געגעבען הונדערט טויזענט דאָלאַר, ווען ער האָט מיט איהר חתונה געהאַט, האָט ער, זאָגט זי, זיך אָנגעהויבען אַרויפאַרבייטען גלייך באַלד ווי זי איז זיין ווייב געוואָרען; ער האָט אין פערלויף פון עטליכע יאָהר אָפּגעשפּאָרט נאָך פינף הונדערט טויזענד דאָלאַר, אַזוי אַז איצטער פערמאָגט ער שוין אַ האַלבען מיליאָן, און אַזוי ווי זי איז אַ מוטער פון דריי קינדער, וויל זי אַ חלק אין דעם פערמעגען.

איז מילא, ווענען דעם געלד וועט מען זיך שוין אויסגלייכען; עס וועט אוודאי זיין אַ רעדעל פראָץ, אַ רעדעל אַרויף, און — מ׳וועט קומען צו אַ טאָלק.

די פראַגע וועגען געלד, איז דאָ, אַלזאָ, נישט אַזוי וויכטיג, אַז מ׳זאָל זיך דאָ אָפּשטעלען דערויף. וואָס ס׳איז דאָ אָבער יאָ וויכטיג, איז דאָס:

ווען מען האָט אָנגעריהרט די פראַגע וועגען די דריי קינדער, איז קלאָר געוואָרען אַנ׳ענין, וואָס איז פריהער ביי אַלעמען געווען אַ נס.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער פאָטער פון די דריי קינדער איז נישט געווען דער ערשטער מאַן, דער מיסטער שעלי, מיט וועמען מעטי האָט געלעבט אַ לענגערע צייט. אויך נישט דער געליבטער, דער דאָקטאָר האַמעל, מיט וועמען זי האָט שפּעטער חתונה געהאַט און זיך דערנאָך געג׳גט, נאָר איינער ראַפאַיל קאָרקאָראַן.

וואָלט דאָס אפשר אויך נישט געווען אַזאַ וואונדער, ווייל אַזעלכע זאַכען טרעפען זיך אויך. זאָגט אָבער די בלאָנדע ווייבעל, אַז כאָטש קאָרקאָראַן איז דער פאָטער פון איהרע דריי קינדער, האָט זי נישט געזעהען און האָט אפילו נישט געוואוסט וואָס פאַר אַ פּנים ער האָט און וואָס פאַר אַ מענש ער איז...

ווי אַזוי דאָס איז מעגליך?

איז אָט הערט:

דער ערשטער מאַן, — דערצעהלט די בלאָנדע ווייבעל — האָט זעהר געוואָלט קינדער, און אַזוי ווי ער האָט געוואוסט אַז ער קען נישט ווערען דער פאָטער פון אַ קינד, האָט ער, מיט דער צושטימונג פון זיין מוטער און אויך פון זיין שוועגער, אויסגעקליבען דעם מאַן מיט׳ן נאָמען קאָרקאָראַן, אַז ער זאָל איהם ברענגען אַ קינד אויף דער וועלט...

ער איז אָבער געווען אַנ׳אייפערזיכטיגער, דער מיסטער שעלי; ער האָט נישט געוואָלט, אַז זיין ווייב זאָל האָבען אינטימע בעציהונגען מיט אַנ׳אַנדערען

(ווייטער זעה 9. זייט)

צוריקגעקומען

(אַ פּאַריזער ערצעהלונג)

פון מאַטעי רוססאַ

ווי אַ דונער האָט געטראָפען אַלעקסאַנדרינען די אומגלויבליכע ידיעה, אַז פראַנציס איז נאָך אַכצעהן יאָהר צוריקגעקומען. ער איז געקומען צוריק, — ער, וועמען מען האָט שוין פון לאַנג געהאַלטען פאַר טויט.

אין 1914 האָט זי פעראייניגט אַ גרויסע, הערליכע ליבע. זי איז דאַן אַלט געווען אַכט און צוואַנציג יאָהר, פראַנציס — צוויי און דרייסיג. זיי זענען שוין נישט געווען קיין קינדער און האָבען געוואוסט וואָס הייסט ליב האָבען, ליידענשאַפטליך ליב האָבען. אָבער דער קריג האָט זיי אָנגעריסען איינעם פון אַנדערען. פראַנציס האָט געמוזט אַוועקגעהען. אַלעקסאַנדרין האָט מוטיג געוואַרט פון בריף צו בריף. זי האָט כסדר געלייענט און געלייענט די דאָזיגע איינציגע לעבענס-צייכענס פון איהר געליבטען. פלוצלינג מיט איינמאָל האָט ער אויפגעהערט צו שרייבען. איין טאָג נאָך דעם אַנדערען איז אַוועק און וואַרטען. עס איז געווען אַ שרעקליכע אומדערטרעגליכע פלאָגעניש. צי איז ער פערוואונדעט געוואָרען? טויט? זיין שטילשווייגען האָט זיך אויף איהר געלעגט ווי אַ שווערע משא, ביז זי איז איין טאָג בענאַכריכטיגט געוואָרען, אַז ער איז נעלם געוואָרען פון פראָנט. אויך איינער פון זיינע חברים האָט בעשטעטיגט די דאָזיגע מעלדונג: ער איז געגאַנגען בעוואָרען אין געפאַנגענשאַפט, דאָס איז כאָטש איהר געווען אַ בערוהיגונג; אפשר ער לעבט!

דערמיט האָט זיך אָנגעהויבען דאָס לאַנגע, אומ-מעסטע וואַרטען, וואָס זיין איינציגער ליכט-פונקט איז געווען די האָפענונג אויף אַ שענערען מאָרגען. און יאָהרען זענען פערביי, און זי וואַרט נאָך אַלץ. די מלחמה האָט זיך שוין לאַנג געענדיגט, אָבער פראַנציס האָט נאָך אַלץ נישט געגעבען קיין לעבענס-צייכען. מען האָט נאָך אַלץ געהאָפט, געהאָפט. ביז די האָפענונג איז בלאָסער געוואָרען. ביסלעכווייז האָט זיך אין האַרץ פון זיבען פריינד און קרובים געלעגט א גרויסער שטויב פון פערגעסען... סוף כל סוף איז מען געקומען צו דער איבערצייגונג, אַז פראַנציס איז טויט... בלויז אַלעקסאַנדרין אין איהר פעסטער טריישאַפט האָט איהר האָפנונג נישט אויפגעגעבען.

זי האָט קיין רגע נישט געצווייפעלט, אַז ער לעבט. מסתמא איז ער נאָר פערהאַלטען געוואָרען אין איינעם אַ פערוואָרפענעם העק פון דייטשלאַנד אָדער רוסלאַנד. אָדער אפשר איז מיט איהם געשעהן דאָסזעלבע, וואָס מיט יענעם, וועלכער האָט אויף דער מלחמה זיין זכרון פערלוירען און ער געדענקט נישט זיין נאָמען, זיין היים... אָבער ער וועט דאָך צוריקקומען. נאָך קיין איינציג מאָל האָט זי נישט געטראַכט צו שענקען איהר ליבע אַנ׳אַנדערען. און כדי צו לעבען אויסשליסליך מיט איהר פערגאַנגענהייט, האָט זי אָנגעהויבען איהר אַלט-מאָדישע קליינע וואוינונג און לחלוטין זיך נישט געקימערט וועגען דער ענדערונג פון זיטען, מאָדע און דער נאָך מלחמה-צייט.

איין טאָג אָבער איז איהר בעפאַלען אַ שרעקליך און הערדריקענדיג אַנגסט-געפיהל. ס׳איז פאַר איהר אַליין געווען אונקלאָר, אָבער ווי אַ בליץ איז דורכגעלאָפען איהר מוח אַ געדאַנק. אַז פראַנציס איז טויט.

פון דעם דאָזיגען טאָג אָן איז אַלעקסאַנדרין פערוואַנדעלט געוואָרען פון אַ בליהענדער פרוי אין אַ טרויעריגער אַלמנה. דאָס לעבען, וואָס האָט איהר אַזוי פיל צוגעזאָגט, האָט איהר נאָך געבראַכט אומגליק. איהר עקזיסטענץ איז נאָר געווען איין גרויסע טרויעריגקייט, איהרע שטריכען האָבען זיך פערענדערט מיט גרויזאַמער שנעלקייט. אין געצעהלטע טעג זענען איהרע האָר גרוי געוואָרען. אַ פערוועלקטע, געעלטערטע, א העסליכע איז זי לחלוטין גאָרנישט ענהליך געווען צום יונגען מיידעל פון 1914, וועלכע פראַנציס האָט ליב געהאַט, ווייל אָבער זי האָט איהר לעבען אַלס פרוי געהאַלטען פאַר געענדיגט, האָט איהר גאָרנישט געאַהרט איהר איצטיגער קלעגליכער קערפּערליכער צושטאַנד.

אַז פראַנציס לעבט נישט — טאָ פאַר וועמען זאָל זי זיך געבען מיה אויסצוזעהן שעהן? זי האָט נישט פערשטאַנען די פרויען, וועלכע יאָגען זיך נאָך מענער און ליבע. פאַר איהר בעדייט ליבע נאָר איין מאַן, איין איינציגער פראַנציס.

און פלוצלינג די דאָזיגע הערליך-מוראדיגע ידיעה! פראַנציס, וועמען עס איז אַפּנים שווער געווען צו לאָזען פון זיך הערען, איז צוריקגעקומען און ער לעבט אין פּאַריז! ס׳איז אַ נס!

אַ פיבערדיגע האַסטיגקייט האָט זי אַרומגענומען. זי האָט זיך געאיילט צו בעוואָרגען אַלעס בוטיגעס, זי האָט נאָך געוואָלט אַריינגעהן צו א פריזירין, פרעגען אַנ׳עצה, אַריינלויפען צום פרי זירער, שנעל, שנעל, באַלד איידער ער קומט.

אָבער איידער זי האָט עפּעס בעוויזען צו טאָן, האָט זי דערזעהן, ווי עפּעס אַ מאַן איז אַריינגעקומען.

גאָט! דאָס איז דאָך נישט מעגליך! עס איז פראַנציס! זי האָט איהם תיכף דערקענט. ער האָט כמעט ווי נישט געענדערט זיך. די וועלבע ערנסטע ליכט, די וועלבע הייטערע אויגען...

זי האָט דערשטיקט אין זיך אַ געשריי... זי האָט זיך געוואָלט אויף איהם אַרויפוואַרפען מיט אָפענע אָרעמס — אָבער פראַנציס איז געבליבען שטעהן, האָט העפליך געגריסט — ער איז דאָך שטענדיג געווען העפליך — און געפרעגט:

— ענטשולדיגט, צי וואוינט דאָ פרוי אַלעקסאַנדרין טעריע?

ער האָט זי נישט דערקענט. זי האָט דערפיהלט אַ שוואַכקייט, געוואַנקעלט אַ ווייליע און דאַן געענטפערט:

— זי וואוינט דאָ נישט מעהר...

אַלעקסאַנדרין האָט זיך געוואונדערט ווי גוט זי קען ליגען זאָגען...

— אפשר קאָנט איהר מיר געבען איהר נייעם אַדרעס?

— איך... איך ווייס נאָך נישט...

ער האָט געדאַנקט, זיך געגריסט און איז אַוועק.

אַלעקסאַנדרין איז געווען בלאַס ווי דער טויט. איז לאַנג, לאַנג פאַר איהר מיטליידיגען שפּיגעל שטעהן געבליבען און האָט אומזיסט געזוכט דאָס שעהנע בילד פון אַמאָל, אַמאָל... אפילו זי אַליין דערקענט זיך נישט — פּונקט אַזוי ווי ער האָט זי נישט דערקאַנט.

אין דעם דאָזיגען טאָג איז איהרע איבערגעבליבענע וועלט אויף אייביג צעבראָכען געוואָרען ווי אַ קאַרטען-הייזעל.

יודיש — א. ז.

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וואס יעדער בירגער דארף וויסען

(אינטערעסאנטע רעכטליכע אויפקלערונגען)

ירושה-רעכט פון קרובים נאך קינ-דערלאזע פערשטארבענע

אויב נאך א פערשטארבענעם זענען נישט איבערגעבליבען קיין קינדער, שוועסטער, ברידער און אויך נישט זייערע קינדער, ווערט די ירושה צוטיילט אויף דער העלפט צווישען די עלטערען אדער גרויס-עלטערן פון פאטערס און דער מוטערס ליניע. קוים געפינען זיך אין דער ירושה = מאסע חפצים, וועלכע זענען געשאנקען געווארען דעם פערשטארבענעם דורך איינעם פון די בערעכטיגטע אין דעם פאל יורשים, דארפען איהם קודם-כל די דאזיגע חפצים צוריקגעגעבען ווערען און אויב זיי זענען שוין פערקויפט געווארען, דארף איהם צו-ריקגעגעבען ווערען די בעטרעפענדע קאסטען-סומע.

ווי באלד א קינדערלאזער פערשטארבענער האט איבערגעלאזט עלטערן און ברידער, שוועסטער אדער קינדער פון ברידער און שוועסטער, ווערט אויך די ירושה צוטיילט אויף צוויי גלייכע חלקים: איין טייל בעקומען די עלטערן און דער צווייטער טייל גייט איבער צו די ברידער און שוועסטער אדער זייערע קינדער. קוים איז איבערגעבליבען נאר א פאטער אדער מוטער, בעקומען די ברידער און שוועסטער פון קינדערלאזען פערשטארבענעם דריי פערטעל פון דער ירושה.

אין פאל ווען די עלטערן זענען פריה גע-שטארבען ווי דער קינדערלאזער זוהן אדער טאכ-טער, געהער די גאנצע ירושה צו די ברידער און שוועסטער אדער זייערע קינדער. אלענפאלס אויב דער קינדערלאזער פערשטארבענער האט נאר אי-בערגעלאזט ברידער און שוועסטער, האט דער לע-בענגעבליבענער זייער ארער באבע קיין שום רעכט נישט אויף דער ירושה.

דירות-מאראטאריום פאר ארבייטסלאזע

דער דירות-מאראטאריום פאר ארבייטסלאזע בעשטעהט פון צוויי הנחות: אפשטעלען דאס אויס-פיהרען עקסמיסיע-אורטיילען אין די ווינטער-חדשים און אהנטערמיניגען אפשטעלען דאס אויספיהרען עקסמיסיע-אורטיילען. ביידע הנחות זענען נישט קיין אבליגאטארישע און ווערען אנגעווענדן נישט אויטאמאטיש, נאר לויט א בעשטימונג פון געריכט.

וואס שייך דער אנווענדונג פון דער ערשטער הנחה, בעגרעניצט זייער דער געזעצגעבער די קאמ-פעטענץ פון געריכט. דאס געריכט איז אין דעם פרט נישט בערופען צו דעצידירען, נאר פעסטצו-שטעלען, צי דער בעטרעפענדער ארבייטסלאזער ענטשפרעכט די געזעצליך-געפאדערטע בעדינגונגען אפצושטעלען דאס אויספיהרען אנ'עקסמיסיע אין די ווינטער-חדשים, ד.ה. צי וואוינט ער אין א שטוב, א שטוב מיט א קוך אדער אין 2 שטובן מיט א קוך, צי איז ער ווירקליך ארבייטסלאז און פעררע-גיסטרירט אין מלוכה'שען ארבייטס-פערמיטלונגס-אמט אלס ארבייטסלאזער, צי אין די עקסמיסיע פארארדנעט געווארען צוליב צאלונגס-אונטערשטע-ליגקייט און צום סוף צי איז די צאהלונגס-אינטער-שטעליגקייט ווירקליך א פועל-יוצא פון זיין אר-בייטסלאזיגקייט. קוים שטעלט דאס געריכט פעסט, אז די לאגע פון פעטענט ענטשפרעכט די אלע אויבן גערעכנטע פאדערונגען, מוז איהם דער מאראטאר-יום ערטיילט ווערען, אומאפהענגיג פון ווילען און איינזעהן פון געריכט.

דער צווייטער פאל מאראטאריום, דאס אהנ-טערמיניגע אפשטעלען אויספיהרען עקסמיסיע-אורטיילען קומט שוין פאר לויט א דעציזיע פון געריכט. דאס אנווענדען אין געגעבענעם פאל דעם מאראטאריום איז שוין אלזא אפהענגיג פון איינ-זעהן פון געריכט.

רעכט אויף אזא מאראטאריום האבען לאקא-טארען: וועלכע פערנעהמען 1 אדער 2 שטובען מיט אדער אהן קוך, וועלכע האבען בעקומען אנ'-עקסמיסיע צוליב צאהלונגס-אונטערשטעליגקייט; די צאהלונגס-אונטערשטעליגקייט איז געווען א פועל יוצא פון ארבייטסלאזיגקייט; זיי זענען געווען רע-גיסטרירט אין פ.או.פ.פ. אלס ארבייטסלאזע, האבען לעצטענס אויך אנגעהויבען צו ארבייטען און אויך אנגעהויבען צו צאהלען דירה-געלד קודם-כל דאס לויפענדע און א חוץ דעם אויך אויפן חשבון פון פערלעגענעם אין דער הויך פון מינדעסטענס 25 פראצענט א חודש פון בעטרעף פון לויפענדען.

כראי אבער אויפמערקזאם צו מאכען די ארבייטסלאזע אויפ'ן פאקט, וואס די לאדזער שטא-טישע געריכטן האבען לעצטענס אנגעהויבען אפצו-ווארפען בקשות פון ארבייטסלאזע וועגען אפשטעלען דאס אויספיהרען די פעראורדענטע עקסמיסיעס אין משך פון די זומער חדשים (ביז'ן 31 אקטאבער) בלויז צוליב דעם, וואס די בעטרעפענדע לאקאטא-רען האבען פון מאמענט פון אריינטראגען אין גע-ריכט די בקשה וועגען מאראטאריום גארנישט איינ-געצאהלט אויפן חשבון פון חוב און דעריבער נישט ארויסווייזענדיג קיין גוטען ווילען, נישט פערדינט דעם חסד אויף א מאראטאריום.

הגם אזא אינטערפרעטאציע פון מאראטאריום איז נישט אפילו אין הסכם מיט דער אינטענץ פון געזעצגעבער, פונדעסטוועגען זענען די פערא-אינטע-רעסירטע לאקאטארען זיך מחויב דערמיט צו רע-כענען און זיך דערצו צוצופאסען.

דעסגלייכען מוז אויך בעמערקט ווערען, אז אין פיל פאלען לייגען די ווירטסלייט פאר אויף די געריכטס-פערהאנדלונגען וועגען אפשטעלען אויס-פיהרען עקסמיסיע-אורטיילען אנ'אנדערע דירה. די לאקאטארען, שטיצענדיג זיך אויף דער אבליגאטא-רישקייט פון מאראטאריום-געזעץ, ווארפען קאטע-גאריש אפ דעם פארשלאג פון הויזווירט. דאס גע-ריכט געפינט דאן אין א בייזער ווילען מצדן לא-קאטאר און ערטיילט איהם דעריבער נישט דעם פערלאנגטען מאראטאריום.

וואס שייך דער לעצטער סאנקציע, שטיצט זי זיך דווקא יא שוין אויף א בפירושער בעשטי-מונג פון געזעץ (נאוועלע צום ארט. 24 פון לאקא-טארען-שוץ-דעקרעט, דזש. אוסטאוו 105, פאז. 808 פון יאהר 1931) און דעריבער דארפען די פער-אינטערעסירטע לאקאטארען טאקע געדענקען, אז אויב א הויזווירט שטעלט צו זייער דיספאזיציע אנ'אנדערע האלבוועגען פאסיגע דירה, מעג זי אפילו זיין קלענער און אויף א העכערן שטאק, מוזען זיי אומבעדינגט אויפן פארשלאג איינגיין און זיך אי-בערציהען אין דער פארגעלייגטער דירה, ווייל אין געגענפאל פערלירען זיי די רעכט אויפ'ן מארא-טאריום.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

אויסגלייכן אין עקסמיסיע-פראצעסען

א הויזווירט האט פערפיהרט געגען א לאקאטאר אנ'עקסמיסיס-פראצעס. אין געריכט איז געקו-מען צווישען ביידע צדדים צו א פערשטענדיגונג. לויט וועלכער דער לאקאטאר האט זיך פערפליכטעט ביז צו א בעשטימטען טערמין גוטוויליג זיך ארויס צוציהען פון דער דירה.

די הסכמה איז אריינגעטראגען געווארען אין פראטאקאל. צו קיין פסק-דין איז נישט דערגאנגען. דער פראצעס איז אנולירט געווארען.

צום אפגערעדטען טערמין האט דער לאקא-טאר זיך אבער נישט געקענט ארויסציהען. דער הויזווירט האט זיך אבער גלייך געווענדען אין גע-ריכט און ארויסבעקומען אנ'עקסמיסיע.

דער לאקאטאר האט זיך געשטעלט אויפ-שטאנדפונקט, אז לגבי דעקרעט פון לאקאטארען, שוץ פערלירען אלע אפמאכען זייער קראפט. ממילא איז זיין געגעבענע התחייבות זיך ארויסצוציהען געווען נישט פערפליכטענד. דארף דעריבער די עקסמיסיע, וואס איז געווארען פעראורדענט צוליב'ן נישט האלטען דעם אויסגלייך, אפגעשאפט ווערען.

דאס העכסטע געריכט האט ערקלעהרט, אז יעדער אויסגלייך, וואס ווערט געשלאסען אין גע-ריכט צווישען די שטרייטענדע צדדים האט דעם זעלבען רעכטליכען כח נישט ווי א געוועהנליכער אבמאך, נאר ווי א געריכטס אורטייל. די התחייבות פון דערמאהנטען לאקאטאר איז געווען פערפליכ-טענד און אויף אזא פליכט קאן דער דעקרעט פון לאקאטארען-שוץ נישט האבען קיין שום ווירקונג.

וואס הייסט גנבה?

אויב א בעל-בית פון א לאקאל אייגענט זיך צו א חפץ אדער געלד, וואס איז ביי איהם דורך עמיצען פערגעסען געווארען, ווי‌סענדיג צו וועמען דאס פערגעסענע חפץ געהערט, בעגעהט נישט קיין צואייגנונג פון א פערגעסען חפץ, נאר א פשוט'ע גנבה.

אונטערשיד פון א גנבה ביז אפערע

אויב איינער כאפט זיך אריין צו יענעם אין שטוב און טוישט אין געהיים איבער א ביליגער חפץ אויף א טייערערן, דארף די האנדלונג קוואלי-פיצירט ווערען נישט אלס אפערע, נאר אלס גנבה; דאגעגען אויב איינעם איז אנפערטרויט געווארען א טייער חפץ און ער טוישט עס איבער אויף א ביליגער'ס, בעגעהט ער מיט זיין האנדלונג אנ'-אפערע.

גייסטיגע ארבייטער

די בעשטימונג וועגען א בילדונגס-צענז פון מינדעסטענס 6 קלאסען מיטעל - שול, וואס ווערט געפאדערט פון אנגעשטעלטע בכדי קוואליפיצירט צו ווערען אלס א.ג. גייסטיגע, איז נאר נוגע פער-קויפער און פעיקויפערינס אדער עקספעדיענטען און עקספעדיענטקעס.

דאגעגען די יעניגע אנגעשטעלטע, וועלכע פיהרען אויס אנדערע פונקציעס פון א. גער. אינטע-לעקטועלען כאראקטער, למשל, בוכהאלטערן קא-סירער'ס א.א.וו. זענען זיך נישט מחויב צו לעגיטי-מירען מיט זייער בילדונגס-צענז. דאס אויספיהרען די דערמאהנטע פונקציעס אליין גיט זיי שוין גענו-גענדע רעכט טראקטירט צו ווערען אלס גייסטיגע ארבייטער, אומאפהענגיג פון דער מאס שול-בילדונג וואס זיי בעזיצען.

וואס שייך יענע פערקויפער און פערקויפע-רינס, עקספעדיענטען און עקספעדיענטקעס, וועלכע פיהרען אויס די דאזיגע פונקציעס אלץ איינס, צי אויפ'ן זעלבען פלאץ, צי אויף פערשידענע פלעצער שוין זייט 1927, ד. ד. נאך איידער די בעשטימונג וועגען בילדונגס-צענז איז אריין אין קראפט, זענען זיי בעפרייט פון דער פליכט פארצוצייגען ביל-דונגס-צענזן און זיי ווערען אנערקענט פאר גייסטיגע ארבייטער בלויז אויס'ן סמך פון דעם, וואס זיי פערנעהמען די דערמאהנטע פאסטענס אין משך פון דער גאנצער צייט.

דער רוף פון הערצער

סענסאציאנעל-ראמאנטישער ראמאן

56

גערדאנקען וועגען טויט זענען צו איהר אנ-געקומען...

מיט וואס פאר א פרייד וואלט זי בעגעגענט דעם יעניגען, וואס וואלט איהר יעצט געבראכט דעם טויט — די בעפרייאונג פון אלץ!...

איהר האט זיך אויסגעדוכט, אז זי הערט עפעס א שארכען אין פיער'ס צימער, און אין איהר האט זיך אויפסניי אויפגעוועקט די גרייטקייט צו קעמפען: א סכנה האט געדראהט איהר ליבע.

— איך וועל אויסטרינקען מיין בעכער ביז'ן דעק — האט סעווערינא געטראכט — אבער איהם מאר איך נישט מעהר פערשאפען קיין יסורים.

זי האט אנטפלעקט צו גיוסאנען און נעבעטען, אז ער זאל קומען צו איהר.

— ער איז מיין שותף, און וועט מיר קאנען העלפען!" — האט זי געטראכט.

ביי די ערשטע ווערטער סעווערינא'ס איז גיוסאן אויפמערקזאם געווארען.

דאס איז א סך ערגסטער, ווי איהר שטעלט זיך פאר, — האט ער געזאגט — איהר האט אוודאי נישט געלייענט די צייטונגען?... פאליציי איז גע-קומען אויפ'ן שפור...

אויף מיין שפור?

— כמעט. דער מויל פון דעם בחור ווארפט זיך צו שטארק אין די אויגען... מען האט וועגען דעם פערפיהרט א שמועס ביי דער מאדאם אנאיס... עס איז נישט שווער פעסטצושטעלען, אז מארסעל פלעגט טאג-טעגליך בעזוכען איהר „סאלאן" צוליב איינער און דערזעלבער פרוי... אנאיס און די מיידלעך א הרע האבען אייך דערקענט לויט דער פאטאגראפיע. נאך אביסעל און זיי וועלען פעסט-שטעלען די שייכות פון מיין וויזיט אויף דער ווי-רען-גאס מיט אייער פערשוואונדען ווערען... מיט איין ווארט, — פון דעם אלעמען מאכט מען דעם אויספיהר, אז מארסעל'ן האט געצוואונגען צו וואר-פען זיך אויף מיר, א פרוי פון א שאנד-סאלאן. חוץ דעם דערציילען עטליכע פערבייגעהער און א וועכ-טער, אז אין דעם מאמענט ווען דער אנפאל איז אדורכגעפיהרט געווארען, האבען זיי געזעהען, ווי עפעס א פרוי איז אנטלאפען מיט אנ'אויטאמאביל פונם ארט, וואו דאס אומגליק האט פאסירט. עמי-צער האט ווידער געווענדעט די אויפמערקזאמקייט דערויף, אז דער דאזיגער אויטאמאביל האט פון צוועלף ביז האלב איינס געווארט ביים טויער פונם פארק, נישט אפשטעלענדיג דעם מאטאר... די בלעט-[illegible] זענען פיל [illegible] אזעלכע ידיעות — אזוי זענען זיי [illegible] מיט דער סענסאציע: אנ'[illegible] פאל אין, מיטאן העלען טאג... מארסעל... זיין נא-מען ווערט אנגעגעבען מיט אלע צונעמענישען זיינע.. אין אלע צייטונגען ווערט אויך פיל גערעדט וועגען בעלאדאנא'ן...

— ווייטער, ווייטער! — האט איהם געאיילט סעווערינא.

— דאס אלץ רעדט נישט פאר אייער טובה וועגען. דאס איינציגע, וואס איז יא גוט פאר אייך, איז, וואס נישט אכטענדיג אויף אלע בעמיהונגען, איז נישט געלונגען צו כאפען דעם שאפער און זיין אויטאמאביל, און דאס וואס מארסעל פערראט זיך נישט מיט א ווארט.. זיין שווייגען איז אמת העל-דיש, ווארים ווען ער זאל א ווארט אמת זאגען, פערלירט זיין זינד די גאנצע בעדייטונג. ער וועט אבער אויך ווייטער שווייגען — אלע פערשטעהן עס. אין אלגעמיין איז די פאליציי אויפן ריכטיגען וועג, נאר זי האט אבער א טעות וואס שייך דער פסי-כאלאגישער זייט פונם ענין... לעת עתה איז סיי די פרעסע, סיי די פאליציי איבערצייגט אין דעם, — ענטשולדיגט מיר. — אז בעלאדאנא...

-- רעדט ווייטער! וואס פאר א בעדייטונג קען עס האבען פאר מיר?

גיוסאן האט זיך ענטציקט מיט סעווערינא'ן, וועלכע האט מחמת איהר ליבע צו פיער'ן, איגנאנ-צען פערגעסען אין זיך... און שוין - זשע האט אט דער אנדערער — דער אלפאנס — נישט רעוקירט מיט זיין קאפ מחמת זיין ליבע צו איהר? ער האט פארטגעזעצט:

— פאר אלע איז בעלאדאנא א געוועהנליכע גאסען-פרוי און אזוי ווי איהר האט אויף דער ווי-רען - גאס נישט איבערגעלאזט קיין שום זהכליכע סימבאל, לויט וועלכע מ'האט קענען אייך פערדעכ-טיגען, האט איהר נישט וואס מורא צו האבען, אז זיי וועלען געפינען די שייכות צווישען בלא-דאנא'ן און אייך. איך מיין אבער גלייכצייטיג, דאס איהר פערשטעהט, אז זאל נאר אייער קאמער-מיידעל א פיפס טון... איין ווארט זאגען, און — די פעדים פון דער אויספארשונג וועלען זיך ווענדען אהער... דאן איז אלץ קאפוט.

— איך וועל אין אלץ לייקענען... איך וועל זאגען, אז זי זאגט ליגען... אז דאס איז א נקמה-אקט פון איהר זייט...

— איך בעט אייך, — האט געזאגט גיוסאן, און אנגענומען זי פאר א האנד — נעהמט זיך אן מיט כח און קאנצענטרירט אלע אייערע געדאנקען. רעכט טאקע, אייער קאמער-מיידל וועט מען נישט גלויבען אבער עס עקזיסטירט דאך נאך די מאדאם אנאיס, וועלכע וועט אייך זיכער דערקענען, און אויך די מיידלעך איהרע.

— שארלאטא, מאטילדא, — האט סעווערינא ארו סגעשעפטשעט-אין די אלע מענער...

און זי האט זיי אנגעהויבען אויסצורעכענען פונקט איהר קול וואלט בלויז געווען אנ'עכא, וואס איבער'חזר'ט דאס אלץ, וואס די וועלט האט גע-רעדט:

— אראלף, לעאן, אנדרע, לואי, און אנדערע — א סך אנדערע... און דאס וועט זיין געדרוקט אין די צייטונגען... און פיער וועט עס לייענען... ער קאן דאך שוין לייענען... און איך האב זיך אזוי געפויים דערמיט, וואס ער האט שוין ווידער בע-קומען די פעהיגקייט דערצו...

(פארטזעצונג קומט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 30 ז מנחם אב תרצ"ג

יולי

זון-אויפגאנג 3.33
זון-אונטערגאנג 7.31

עקספארט-מעגליכקייטען קיין כינע

(אג) אין לאדז האט די טעג געווילט דער האנדעלס-פארשטעהער פון דער פוילישער פארשטעהערשאפט אין שאנכיי ד"ר קרישינסקי, וועלכער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט דער דירעקציע פון דער היגער האנדעלס-קאמער וועגען אויסנוצען די בעדייטענדע עקספארט-מעגליכקייטען פון לאדזער מאנופאקטור קיין כינע. דער דאזיגער עקספארט האט גרויסע אויסזיכטען צוליב דעם שארפען באיקאט פון יאפאנישע סחורות, וואס הערשט איצט אין כינע.

מעמאריאל פון דער האנדעלס-קאמער וועגען נייעם האנדעלס-קאדעקס

(אג) די היגע האנדעלס קאמער האט איבערגעשיקט אין דער קאדיפיקאציע קאמיסיע א מעמאריאל וועגען נייעם האנדעלס-קאדעקס. אין דאזיגען מעמאריאל איז אויסגעדריקט די מיינונג פון דער קאמער, ווי אויך די מיינונג פון פערשידענע ווירטשאפטליכע פערבאנדען.

דער דאלאר שטייגט

(אג) אויפן לאדזער דאלאר-מארק איז נעכטען, צוליב שבת דין בעוועגונג געווען מינימאלע. עס זענען געמאכט געווארען נאר געציילטע טראנזאקציעס צום קורס 6,55–6,60 זל. „באנק פאלסקי" האט פרייטאג נאכמיטאג געצאהלט פאר'ן דאלאר 6.60 זל. צוליב ידיעות פון אויסלאנד האט די באנק פערקלענערט דעם קורס אויף 6.55 זל. און דער דאזיגער קורס איז אויך פערבליבען אין משך פון נעכטיגען טאג.

אפקלאנגען פון טאמאשאווער שטרייק

(2) בעת'ן לעצטען שטרייק אין טאמאשאוו זענען פערצייכענט געווארען א רייהע פאלען פון אויפהעצען קאמוניסטישע טראנספארענטען. צווישען אנדערע איז געפאלען דער חשד, אז דאס שטיקעל ארבייט האט אויסגעפיהרט דער 25-יעהריגער יאזשי פיעטראקאווסקי. מען האט איהם אבער געזוכט און אינערגיץ נישט געפינען. ארעסטירט האט מען איהם אין לאדז און דאס לאדזער געריכט האט איהם נעכטען פער'משפט אויף 5 יאהר תפיסה.

אנפאל אויף א שכור

(2) פאליציי האט אויף דרעוונאווסקא גאס געפונען ליגען אין א קאלוזשע בלוט דעם 20-יעהריגען איגנאצי מאיעווסקי. זיין קאפ איז געווען צושפאלטען.

ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז זייענדיג שכור איז מאיעווסקי בעפאלען געווארען דורך אונבעקאנטע פערזאנען, וועלכע זענען תיכף נעלם געווארען.

פון האנדעלס-געריכט

אופפאדלאשטש'ן און רעגולאציעס

(—) אין דעם אופפאדלאשטש פון דער פירמע „ברידער קושעמינסקי", האנדעל פון ראווערען און פאטעפאנען, פיעטריקאווער 148, האט דאס געריכט בעשטעטיגט דעם פלאן צו ליקווידירען די באנקראט-מאסע, פון וועלכער עס בלייבט צו פערטיילען פאר די נישט-פריווילעגירטע קרעדיטארען 1737 זל. דאס געריכט האט דערביי בעפרייט פון פאליציי'אישער אויפזיכט דעם געפאלענעם עדמונד קושעמינסקי.

* * *

עס איז בעשטעטיגט געווארען דער רעגולאציע-אפמאך פון דער זאקען-פירמע „י. ראזענטאל" פיעטרקאווער 156. די פירמע רעגולירט אויף 15 פראצענט אהן ציגזען און אהן קאסטען. פאר דעם אפמאך האבען געשטימט 47 קרעדיטארען, וועלכע רעפרעזענטירען א חוב פון 212,942 זל.

די בעפאלענע איז צוריקגעקערט געווארען די סוחרישע עהרע.

* * *

אין אופפאדלאשטש פון דער פירמע „ענגעלהארדט", פיעטריקאווער 7 איז בעשטימט געווארען א נייער 14-טאגיגער טערמין צו קאנטראלירען די פרעטענזיעס.

שרפה מיט מענשליכע קרבנות

א לאדזער פאמיליע פערברענט געווארען אין א ברענענדיגען שייער

(2) אין דארף פאוואדוב, לענטשיצער קרייז, איז צוהערגעכטען אויסגעבראכען א שרפה אין א שייער, אין וועלכען עס האט גענעכטיגט א פאמיליע פון 4 פערזאן. די פייער-צונגען האבען זיך בליצשנעל אזוי פערשפרייט, אז איידער עמיצער האט בעוויזען צו בעמערקען די שרפה, איז די סטאדאלע שוין געשטאנען אין פלאמען אין אלע זייטען.

די פאלגען זענען געווען פאטאלע. ווען די דארפס-איינוואוינער האבען אין מיטען דער נאכט זיך אויפגעכאפט ארויסראטעווען די שלאפענדיגע פון ברענענדיגען שייער, איז דער 70-יאהריגער יוזעף באנאשאק שוין געווען טויט. ער איז דערשטיקט געווארען פון רויך. זיין 9-יעהריגע טאכטער וויקטאריא און די 7-יעהריגע וואנדא זענען באלד געשטארבען אין שרעקליכע יסורים פון די בראנדוואונדען, מיט וועלכע מען האט זיי ארויסגעשלעפט פון די פלאמען. באנאשאק'ס פרוי, די 50-יעהריגע סטאניסלאווא האט בעקומען מורא'דיגע וואונדען. זי איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

ס'שטעלט זיך ארויס, אז די פאמיליע באנאשאק שטאמט פון לאדז, ווספולנא 1. נישט האבענדיג אין לאדז וואס צו טון, האט די משפחה זיך ארויס, געלאזט אויף דער פראווינץ זוכען ברויט און, נישט פארויסזעהענדיג אזא אומגליק, געפינען דעם טויט אין פייער.

אפמאך צווישען 4 גרעסטע לאדזער באנוועל-פירמען

(אג) צווישען די 4 גרעסטע לאדזער שפינערייען, וואס ארבייטען אויס די הויכע נומערן גארן פון עגיפטישען באנוועל, וואס ווערט בענוצט צו דער פראדוקציע פון די בעסטע באנוועלנע סחורות, ווי אויך טריקאטאזשען, ווערען געפיהרט אונטערהאנדלונגען צו שאפען א געמיינזאמע פערקויפס-ביורא. אין די אונטערהאנדלונגען בעטייליגען זיך די פירמעס שייבלער און גראהמאן, י. ק. פאזנאנסקי, ל. גייער און די ווידזעווער מאנופאקטור. ווי מען רעכענט, וועט שוין דער ענין אין די נאענטסטע טעג פינאליזירט ווערען. א חוץ די דערמאנטע 4 פירמען ארבייט אויס הויכע נומערן פון עגיפטישע באנוועל די אקציען-געזעלשאפט „וואלא", וואס בעטייליגט זיך נישט אין די אונטערהאנדלונגען.

אויסער דעם געמיינזאמען פערקויפס-ביורא האבען די 4 פירמען געשלאסען צווישען זיך אזוי-גערופענעם „דזשענטעלמען רסכם". לויט וועלכען זיי פערפליכטען זיך צו פערקויפען די הויכע נומערן גארן צו א פעסטגעשטעלטען פרייז אויף גלייכע בעדינגונגען. די פרייזען זענען דערוייל נישט בעהעכערט געווארען.

נייע שול-לאקאלען אין לאדז

ליקווידאציע פון שטאט-ראט-ביורא

(—) דער לאדזער רעגירונגס קאמיסאר האט, וואס שייך דער קולטור און בילדונגס-ארבייט פון דער שטאט פערוואלטונג, שוין בעשלאסען צוריקצוצ'הען די סובסידיעס פאר א רייהע אינסטיטוציעס.

די זעלבע געלדער וועלען געגעבען ווערען ארגאניזאציעס פון אלגעמיין מלוכה'שען כאראקטער.

ווייטער האט קאמיסאר וואיעוואדזקי פארגענומען צו פערגרעסערען די שול לאקאלען. עס זענען געדונגען געווארען נייע לאקאלען אויף נדאנסקא 90 (18 זעלער), סושינסקא 31 (6 זעלער) ציגעל-גאס 63 (13 זעלער), ציגעל-גאס 42 (12 זעלער), לאגעווניצקא 53 (6 זעלער). ליפאווא 49 (20 זעלער) א. א.

דאס שטאטישע קינא ווערט פערפאכטעט א פריוואטער פערזאן. דאס שטאטישע טעאטער ווערט איבערגעטראגען אין „סקאלא".

עס ווערט ליקווידירט דאס ביורא ביים שטאט ראט. אלע אקטען פון שטאט ראט בנין ווערען אדורכגעפיהרט אין דער פרעזידיאל אפטיילונג. דער ביזאיצטיגער דירעקטאר פון שטאט ראט ביורא, ה' רונדא, געהט אריבער דעם 1. אקטאבער אין עמעריטור.

דאנק-בריף פאר דער אויפנאהמע

לכבוד די דאקטוירים פון דער פעלקער-ליגע אין לאדז

(—) ד"ר סט. סקאלסקי, דער נאטשאלניק פון דער געזונדהייטס-אפטיילונג ביי דער לאדזער וואיעוואדזשאפט האט דערהאלטען א בריף פון פאלגענדען אינהאלט:

„אינ'ם נאמען פון דעם הויפט-ארגאניזאציאנס-קאמיטעט וואס איז געשאפען געווארען ביים מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ אין שייכות מיט'ן בעזוך פון די אויסלענדישע דאקטוירים, וועלכע זענען געקומען קיין פוילען מצד דעם פעלקער-בונד, שיקן מיר איבער א הארציגען דאנק דעם לאדזער קאמיטעט פאר דער פראכטפולער אויפנאמע.

גלייכצייטיג בעטען מיר אויסצודריקען א דאנק אלע אינסטיטוציעס און פערזאנען, וועלכע האבען זיך בעמיהט אין ערפאלג פון דעם דערמאנטען אויספלוג".

א געהיימנישפולע דראמע

שיסערין וויל נישט זאגען, פארוואס זי האט פערוואונדעט א מענש

(2) אין ווילען האט פאסירט א רעטענישפולער פאל.

אין דארטיגען שפיטאל אריין האט מען געבראכט מיט אן'אדורכגעשאסענער ברוסט דעם 25-יעהריגען וואצלאוו דזשעווטשינסקי, וועלכער האט וועגען די סבה פון זיינע וואונדען נישט געוואלט געבען קיין ערקלערונגען. ס'האט זיך אבער ארויסגעוויזען, אז געשאסען אין איהם האט א געוויסע מאריא קאבאט. זי איז ארעסטירט געווארען, אבער אויך זי האט נישט געוואלט זאגען פארוואס זי האט געשאסען.

פאליציי פיהרט אן'אויספארשונג. מען איז משער, אז דער פאל האט הינטער זיך אן'ראמאנטישען הינטערשלאג.

מורא'דיגער זעלבסטמארד פון אן'ארבייטסלאזען

(2) אויסנוצענדיג די אפוועזענהייט פון די עלטערן, האט דער 20-יעהריגער טשעסלאוו וואיטאס (וויסאקא 16) איינגענומען א גרויסע דאזע מארפיום און אויסגעטרונקען א שטארקע פארציע קארבאל.

דאס איך האט וואיטאס געטון, כדי א סוף צו מאכען צו זיין לעבען. וואהרשיינליך האט ער עס געטון צוליב נויט, ווייל ער איז געווען ארבייטסלאז.

זיין לאגע איז האפנונגסלאז.

איבערגעפאהרען א 70-יאהריגען און א 16-יעהריגע

(2) די 16-יעהריגע מרים קאלמאנאוויטש (קילינסקעגא 16) איז נעכטען איבערגעפאהרען געווארען דורך אן'אויטא, וואס איז געפיהרט געווארען פון באלעסלאוו קושמינקא. דאס מיידעל איז שרעקליך צוקאלעטשעט געווארען. די אויבערשטע ליפ איהרע איז געפלאצט.

דורך א ראווערסט איז איבערגעפאהרען דער 70-יעהריגער משה גאפסטנעדע פון וואלבארסקא 40.

אי דער שאפער, אי דער ראווערסט זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

גרוילענדע טראגעדיע מיט א 11-יעהריג יודיש מיידעלע

קאטאסטראפע מיט נאך 3 פרויען, וואס זענען פערוואונדעט געווארען אויפ'ן זגערזשער שאסעי

(—) אין לאדז האט ארויסגערופען גרויס אויפזעהן א טראגישער פאל מיט 4 קרבנות.

פרייטאג 9 אינדערפריה איז פון דער טערעסא גאס נעבען יוליאנאוו ארויסגעפאהרען א וואגען, וואס איז געפיהרט געווארען דורך א פרוי. גראד אין דערזעלבער צייט איז אין דער ריכטונג קיין זגערזש פערביי געפאהרען א טראמוויי, וועלכער האט ראפטום זיך צוזאמענגעשטויסען מיטן וואגען, וואס איז ארויסגעפאהרען פון טערעסא-געסעל. דער שטויס איז געווען אזא שרעקליכער, אז דער וואגען איז צושמעטערט געווארען און אונטער די טראמוואי-רעדער איז ארונטערגעפאלען די 11-יעהריגע רחלע דיהאלצמאן פון זגערזשער 41, וועלכע מ'האט אפגענומען ווי א בלוטיגע מאסע אהן סימנים פון לעבען. שווער פערוואונדעט איז געווארען בערטא ראזנער, א יודישע פרוי, ביי וועלכער עס זענען צובראכען געווארען די ריפען און זי האט בעקומען א מוח-דערשיטערונג. די 36-יעהריגע קאראלינא מיכאליק, וועלכע איז אויך געזעסען אויפן וואגען, מיט וועלכען עס איז געשעהן די קאטאסטראפע, האט אויך בעקומען שווערע וואונדען. די איינציגע, וואס האט צום גליק צום בעסטען אפגעשניטען, איז געווען די 25-יעהריגע עלא ראזנער, וועלכע האט געפיהרט דעם וואגען. אראפפאלענדיג אויפן ברוק, האט זי בעקומען נאר לייכטע וואונדען.

די טראגעדיע אויפן זגערזשער שאסעי איז נאך גרעסער, ווען מען נעמט אין אכט דעם פאקט, וואס דאס מיידעלע האלצמאן איז געפאהרען צו איהרע עלטערן אויף זומער-וואוינונג אין דארף פאביאנקע. די ראזנער'ס, ביי וועלכע דעם מיידעלס טאטע-מאמע וואוינען אויף דאטשע, האבען זיך אונטערגענומען דאס קינד צוצושטעלען צו זייערע עלטערן.

די אימה'דיגע סצענעס, וואס עס האבען זיך אפגעשפילט צווישען די פאסאזשירען פון טראמוואי, וועלכע האבען אפגעגנומען דאס אומגעקומענע קינד פון אונטער די רעדער און דאס צובראכעקייט פון די עלטערן, ווען זיי האבען זיך דערוואוסט וועגען סוף פון זייער יונג קינד – די סצענעס איז שווער צובעשרייבען.

באַה־הנחות פאַר האַנדעלס־אַגענטען

(א) די לאָדזשער האַנדעלס קאַמער איז פּרויס־געטרעטען צום קאָמוניקאַציע־מיניסטעריום מיט אַ פאָרשלאָג צו געבען באַהן־הנחות פאַר האַנדעלס־אַגענטען.

דרוק־פּאַפּירען פון קראַנקען־קאַסע וועלען שוין קאָסטען

(א) פון 1 אויגוסט אָן וועלען אַלע דרוק־זאַכען פון דער קראַנקען־קאַסע וועגען אָננעמען צו דער אַרבייט און אויסמעלדען צו 2 גר. שטיק. די דרוקען וועט מען בעקומען ביי די איינוואָלידען אין די גאַסען־קיאָסקען.

ברויט איז ביליגער!

(א) די צענניק־קאָמיסיע האָט בעשלאָסען צו פערקלענערן דעם פּרייז פון 3 גר. אויפן קילאָ און 10 גר. אויף אַ קילאָ זעמעל.

אַמטליכעס

(2) גענומען איז צוריקגעקומען פון אָרלאָוו און אַלבערגעגומען זיין אַמט דער נאַטשעלניק פון וואָיעוואָדישען זיכערהייטס־אַמט, ה' וואַצלאַוו לאַ־סאַמסקי. אין אָרלאָוו איז איצט אַוועק דער פער־טרעטער פון נאַטשעלניק לאַסאַמסקי, ה' בוטרקאָוויטש.

ביסקופּ טימינעצקי קראַנק

(2) דער לאָדזשער ביסקופּ טימינעצקי האָט בעקומען אַ פּאַראַליזש אויף די הענט, פוס און אַ טייל פון פּנים.

די ענערגישע בעמיהונגען פון די היגע דאָק־טוירים האָבען שוין דערפיהרט דעם געזונדצושטאַנד פון ביסקופּ צו אַזאַ מדרגה, אַז דאָס פּנים איז איהם כמעט שוין געזונד. ביים קראַנקען־בעט געפינען זיך פיל גייסטליכע.

פון דער וואוינונגס־אינספּעקציע

(—) פון 1. סעפּטעמבער ווערט אין לאָדז ליק־ווידירט די דירות־אינספּעקציע אַלס אַ בעזונדערע אינסטיטוציע. די דאָזיגע פונקציעס וועלען איבער־געהן צו דער סאַניטאַר־כער קציע ביי דער געזונד־הייטס־אָפּטיילונג אויף נאַרוטאָוויטשא 65.

אַנדערטהאַלבען יאָהר תפיסה
פאַר פערקויפען אַ פרעמדע דירה

(א) יעקב זיידעמאַן (פּאָדשעצנא 28) האָט דעם 17. אויגוסט 1932 פערדינגט זיין וואוינונג מיט'ן מעבעל פאַר 360 זל. אַ יאָהר אַ געוויסען יאַנ סאַבי סאָביעראַי. סאָביעראַי האָט זיך אָבער ער־לויבט אַזאַ „וויץ“: ער האָט פערקויפט דאָס מע־בעל און די דירה און רוף מיך קאַקניסאַל. זיידע־מאַן האָט דעם ענין איבערגעגעבען דעם געריכט און סאָביעראַי איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַנ־דערטהאַלבען יאָהר תפיסה.

פּאָסטקאַרטלעך פאַר 5 גראָשען
ווערען איינגעפיהרט פון 1 אויגוסט

פון 1. אויגוסט ד. י. וועט מען אַרויסגעלאָזט נייע פּאָסט־מאַרקען צו 80 גראָשען. די מאַרקען ווערען אַרויסגעלאָזט לכבוד דעם 400. יאָהרצייט נאָכ'ן טויט פון וויטא סטוואָש, אַן אַלט־פּוילישען קינסט־לער. דערך מזה, ווערען אַרויסגעלאָזט אַזוי־גערופענע „שפּאַר־האַמקייטס־פּאָסטקאַרטען“, אויף די דאָזיגע קאַרטלען וועט מען קענען שרייבען אַ חוץ דער אַדרעס און אונטערשריפט נאָך 5 ווערטער. אין אַזאַ פאַל וועט מען אויפן קאַרטעל ברויכען אויף קלעבען אַ מאַרקע בלויז פאַר 5 גראָשען.

שטראָפען פאַר פאַבריקאַנטען
פאַר ברעכען דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך

(2) אין דער לאָדזשער וואָיעוואָדזשאַפט איז נעכטען פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען די זיך איבער'חזר'נדיגע פאַלען פון ברעכען דעם קאָלעק־טיווען אָפּמאַך דורך די אינדוסטריעלער.

אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט דער וואָיעוואָדע ה' האַוקע־נאָוואַק, דער קרייז־אַרבייטס־אינספּעקטאָר ה' וואָיטקעוויטש און פער־טרעטער פון די פעראינטערעסירטע צדדים, ד. ה. פון די אַרבייטער און אַרבייטס־געבער.

דער וואָיעוואָדע האָט דערביי אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז יעדער פעסטגעשטעלטער פאַל פון נישט האַנאָרירען דעם אָפּמאַך אין דער אינדוסטרי, וועט דער פאַבריקאַנט צוגעצויגען ווערען צו שטראָף־פעראַנטוואָרטליכקייט.

ס'דאַרף בעמערקט ווערען, אַז אַ לוסטראַציע אין די זגערזשער פאַבריקען האָט אין משך פון 1 טאָג גורם געווען 20 פּראָטאָקאָלען פאַר נישט האַנאָרירען דורך די פאַבריקאַנטען דעם קאָלעק־טיווען אָפּמאַך.

אומזיסטע שרעק צוליב אַ שטיקל טינק
וואָס איז אַראָפּגעפאַלען אין דער אַלטשטאָטישער שוהל

(—) אין לאָדז האָבען נעכטען זיך פערשפּרייט קלאַנגען, אַז אין דער אַלטשטעטישער שוהל האָט איינגעריסען אַ וואַנד.

צום גליק איז די גאַנצע מעשה אַן אויסגע־טראַכטע פון אַ „לייכטען קאָפּ“.

דאָס, וואָס ס'האָט פּאַסירט איז נישט מעהר ווי אַ שטיקעל טינק האָט זיך אָפּגעשפּאָלטען פון סופיט אין דער צייט, ווען דער עולם איז געשטאַ־נען ביים דאַווענען. דער אַראָפּגעפאַלענער טינק איז געווען פון אַזאַ גרויס, אַז אַראָפּפאַלענדיג, האָט ער חלילה קיינעם נישט פעראַדט.

הייסט עס, אַלזאָ, אַז ס'איז נישט מעהר ווי אומזיסטע שרעק אַרויסגערופען דורך גריגע קעפּ.

ער האָט איהם אַ טובה געטוהן
אַ וואַרשאַווער גנב און אַ לאָדזשער פּאַסערקע אַרעסטירט

(א) אברהם קלינגער פון זגערזשער 55 האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז דער וואַרשאַווער גנב, וועלכען ער קען, אַ געוויסער זלמן פוקס, געפינט זיך לעצטענס אין לאָדז, וואו ער פיהרט אַדורך פערשידענע אָפּעראַציעס. זיינע גנבות בעהאַלט פוקס ביי דער פּאַסערקע מינדל צעדצער (ושעראָמסקי 44). ביי דער דאָזיגער צעדצער זאָל זיך אויך געפינען גנבות פון ביזשוטעריע, פּלאַטין א. ד. גל.

פּאָליציי האָט ביי דער צעדצער געפינען אַ טייל פון די אַנגעוויזענע גנבות. פוקס איז אויך געפּאַקט געוואָרען. דער גנב צוזאַמען מיט דער פּאַסערקע זענען אַרעסטירט.

—:0:—

אָפּגענומען „קאַרטאַ פּאַביטוס“
אין פערלויף פון 3 טעג

(א) די שטאָט־סטאַראָסטווע פאָדערט אויף אַלע מלוכה־ליאַזע, וועלכע האָבען אָפּגעגעבען ביטעס וועגען פערלענגערן זייערע „קאַרטאַ פּאַביטוס“, זאָ־לען זיך מעלדען אין דער סטאַראָסטווע אין משך פון 3 טעג, אין געגענפאַל דראָהט זיי שטראָף ביז 3000 זל. אָדער 6 וואָכען אַרעסט.

בעפאַר איהר פאָהרט אויף
ערהאָלונג!

קויפט איין | קויפט איין

נייעסטע פּערפומען
ערשטקלאַסיגע פּודערן, טואַלעט־זייפען און
אַלערליי מאָדערנסטע קאָסמעטיק
צו פאַבריקס־פּרייזען
אין דער בעקאַנטער פּערפומעריע
י. דרוקער
5 זאַוואַדזקא 5
טעל. 175-92
רעעלע און סאָלידע בעהאַנדלונג!
הורט און דעטייל

הורט! | דעטייל!

טעאַטער „סקאַלאַ“

מאיר ווינדער פּרעזענטירט דעם ראָ־מאַנטישען שוישפּילער, דעם קעניג פון דער יודישער אָפּערעטע

מיכאל
מיכאַלעסקאָ

צוזאַמען מיט דער אַמעריקאַנער פּרימאַדאָנע דער נאַכטיגאַל פון דער יודישער ביהנע

בעטי סימאַנאָוו

היינט, זונטאָג, 12 פּריה
ספּעציעלע פריהמאָרגען־פאָרשטעלונג
פּרייזען פון 50 גר.
און 9 אַ זייגער אָוענד

! נידער מיט דעם וויינען !
! זאָל לעבען די אָפּערעטע !
לאַכען! / זינגען! / טאַנצען!
די גרויסע אַמעריקאַנער אַטראַקציע דער

רעצעפּט טאַנץ

העכסט־מוזיקאַלישע און פילפאַרביגע אָפּערעט־שפּיל אין 3 אַקטען, 6 בילדער פון י. פריימאַן.

מאָרגען, מאָנטאָג, 9 אָוענד
1־טע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג
פּרייזען פון 60 גר. ביז 2.20
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון סקאַלא.

„אַדראַטשעניעס“ פאַר סטודענטען
רעזערוויסטען־שטיצעס

(—) דאָס איבערן־מיניסטעריום האָט פאַראָר־דנעט צו בעשטימען „אַדראַטשעניעס“ פון מיליטער־דינסט פאַר סטודענטען ביז 25 יאָהר, וועלכע האַלטען ביים פערענדיגען זייערע שטודיומס.

• • •

דאָס מיליטעריש־פּאָליציאַישע ביוראָ אין לאָדז נעהמט שוין אָן אָנמעלדונגען אויף אונטערשטיצונ־גען פאַר רעזערוויסטען, וועלכע זענען היי־יאָהר גע־רופען געוואָרען צו מיליטערישע איבונגען.

די שטיצע בעקומען נאָר רעזערוויסטען, פיזישע אַרבייטער.

געצוואונגען צו פּראָסטיטוציע אַ דינסט

(2) ביי אַלמען איז רחל בעלמאַן אנגעגאַ־גען פאַר אַן אָרדענטליך מענטש. זי איז כלומרשט געגאַנגען איהר וועג, קיינעם נישט אויסגעגראָבעט די אויגען און געלעבט אַ גוטען טאָג. פון וואָס, פון וואַנען? דאָס איז קיינעם נישט איינגעפאַלען צו פרעגען.

ערשט דאָס שיקסעל סטאַניסלאַוואַ אַמבראָזשאַק (דאָלנאַ 34) האָט ענטפּלעקט דעם סוד פון דער דאָזיגער אָנשטענדיגקייט... זי איז צוגענומען גע־וואָרען צו דער בעלמאַן אַלס דינסט און, איז גע־צוואונגען געוואָרען צו פּראָסטיטוציע.

רחל בעלמאַן איז אַרעסטירט.

ר. איזראַעל

דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד
סענסאַציאָנעל־שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען
8

ניסט אָנגעזעהן אין אויך וועגן דעם מיטצו־מיילען, האָט דער פּאָליציי־בעאַמטער געזאָגט. מיר זענען געשיקט געוואָרען נאָר אַדורכצופיהרן אַ גענויע רעוויזיע פון זיינע זאַכען און קאָנפיסקי־רען יעדען פערדעכטיגען פּאַפּיר. דאָס איבעריגע געהט אונז נישט אָן.

ניוטא האָט אָנגעקוקט דאַבושינסקין, אַזוי ווי זי וואָלט פון זיינע בליקען געוואָלט אַרויסדרינגען, וואָס דאָ קומט פאָר. דאַבושינסקי האָט אויסגעניצט די געלעגענהייט, וואָס די בעאַמטע זענען אַריין אין צווייטען צימער.

— די גאַנצע געשיכטע ניוטא האָט געוויס אַ שייכות מיט דעם ענין פון דירעקטאָר אַדאָלף גאָלד.

— נאָך, אזא לאַנגע צייט. האָט זיך אימיצער פרישט איצט געכאַפּט?

— פאַרשטעהט זיך, דו מיינסט, אַז אימיצען גלוסט זיך אַזוי שנעל צו געהן אויף דער תליה, אָדער אין בעסטען פאַל, פערפוילט צו ווערען אין טורמע? האָט ער אַזוי לאַנג געשוויגען, אַזוי לאַנג זיך אין אַליין מודה געווען, ביז ער האָט געהאַלטען צוזאַמען. נו, און דאָס איז דער סוד פון דער היינטיגער רעוויזיע.

ניוטא איז געווען פאַרשטומט, זי האָט נישט געוואוסט, וואָס זי זאָל איצט זאָגען, הגם זי האָט איהר מאַן קיינמאָל נישט געליבט, הגם זי האָט שטענדיג געטראַכט וועגען דעם, ווי אַזוי איהם פטור צו ווערען, האָט דאָס האַרץ איהר דאָך גע־ציטערט פאַר איהם און זי וואָלט נישט געוואָלט, אַז איהם זאָל עפּעס פאַסירען, זי וואָלט אַזוי שטאַרק געוואָלט וויסען, וואָס מ'וואָלט איהם איצט געקענט טרעפען, כדי איהם צו וואָרענען פאַר דער גע־פאַהר, וואָס שטעהט איהם וואַהרשיינליך פאָר. אָ־בער וואו זאָל זי איהם זוכען, אַז זי ווייס זיכער, דאָס ברונא איז נעכטען אַרויסגעפאָהרען אין דער הויפּטשטאָט, ווי ער האָט געזאָגט, אין געשעפטליכע אַנגעלעגענהייטען.

— לאָמיר, האָט ניוטא זיך געווענדעט צו דאַבו־שינסקין, איך וואָלט וועגען דער רעוויזיע צו וויסען געבען ברונאן.

— אַ, מיין טייערע, וואו וועסט דו איהם איצט געפינען. איצט הולעט און פרעהט זיך די גאַנצע וועלט, איצט איז די סילוועסטער־נאַכט, ווער ווייסט מיט וועמען ברונא ווייס פערברענגט די דאָזיגע נאַכט. וואו וועסט דו איהם איצט געפינען.

די פּאָליציי־בעאַמטע האָבען דערווייל געענדיגט זייער זאַך. די האָבען געזוכט קודם־כל אין ברונאס שרייב־טיש. דאָן אין אַלע זיינע פּאַפּירען, אין זיינע מלבושים אַפילו, זעהט אויס, אַז זיי האָבען קיין שום פערדעכטיגעס נישט געפונען, ווייל זיי זענען געווען, שטאַרק דענערווירט, צוליב דער אומזיסטער טרחה. זיי האָבען שוין געוואָלט פער־ענדיגען די רעוויזיע און פערלאָזען די וואוינונג, ווען איינער פון די, וועלכע האָבען אַדורכגעפיהרט די רעוויזיע, האָט פון אַ זייטיגען שופלאָד אין שרייב־טיש אַרויסגענומען עטליכע ראָזא בריוועלעך. זיי זענען אַלע געווען זאָרגפעלטיג איינגעפּאַקט און צוגעלעגט. דער בעאַמטער האָט זיי געעפענט, אַלע זענען געווען פון דערזעלבער האַנדשריפט. דער בעאַמטער האָט זיי נישט איבערגעלייענט, ער האָט נאָר געגעבען אַ וואָרף מיט'ן אויג אויף דער אונ־טערשריפט און פּלוצלונג האָט זיין פּנים אויפגע־שיינט, ער האָט צופרידען געשמייכעלט און גע־זאָגט:

— ענדליך עפּעס געפונען, גלאַט אַוועקגעהן מיט גאָרנישט וואָלט עפּעס נישט שעהן געווען, דאָך עפּעס געפונען, הגם מ'קאָן נישט וויסען, צי די דאָזיגע בריוועלעך האָבען אַ ספּעציעלע בעדיי־טונג.

— ווער איז דאָרט אונטערגעשריבען אונטער די דאָזיגע בריוועלעך, האָט דער צווייטער בעאַמ־טער פילזייטיג געפרעגט.

— פריילין אַדאַ, איז געווען דער ענטפער.

די בעאַמטע האָבען צוזאַמענגענומען די מציאה וואָס זיי האָבען געפונען און ענטשולדיגענדיג זיך פאַר דער צוגענומענער צייט און פאַר די קליינע אומאַנגענעהמליכקייטען זענען זיי אַוועק.

— פריילין אַדאַ, האָט ניוטא איבערגעפרעגט, פריילין אַדאַ? ווער קאָן דאָס זיין.

— און דאָך, ביזט דו ניוטא, אַביסעל איפער־זיכטיג, דו ליבסט דאָך נישט דיין מאַן, דו קענסט דאָך זיין נאָמען נישט הערען און דאָך...

— יאָ, איך מוז מודה זיין, אַז מיין שמאַלץ רופט זיך אָן און מיר יעדעס מאָל, ווען איך דער־ווייס זיך, אַז ברונא פערראַט מיך מיט אימיצען. איך שטעל זיך דעמאָלט די פראַגע, צי איז טאַקע יענע בעסער פון מיר, צי איז די שענער, קלוגער, צי האָט זי טאַקע מעהר חן, צי לוינט זיך ברונאן מיך צו פערטוישען אויף „יענער“. איך בין נישט בייז, אָבער דאָס איז אַ געוויסע איינענליבע.

— איך זאָל אַזוי וויסען פון בייז, ווי איך ווייס ווער די דאָזיגע אדא איז. אמת, אין יאַרשאַ איז איצט פאַרהאַן די גרויסע אַרטיסטקע מיט אַ וועלט־נאָמען, אַ בערימטקייט אויף ביידע ערד־קוגלען, אָט די בערימטקייט הייסט „אדא“. איך קען זיך אָבער בשום אופן נישט פאָרשטעלען, אַז די דאָזיגע אַדאַ זאָל צו דיין ברונא שרייבען ליבעס בריוועלעך, האָט לעאָן געלאַכט, שוין פיל באַראָ־נען, גראַפען און אַנדערע הויכע פערזענליכקייטען האָבען זיך ביי יענער אדא די ציין צובראָכען און נישט נאָר דער קליינשטעטער ברונא ווייס. געוויס איז די דאָזיגע „אדא“ עפּעס אַ „גירל“ אין אַ קאַ־באַרעט און ווער ווייס, וואָס פאַר אַ אַוואַנטורע זי האָט געמאַכט, צוליב וואָס מ'האָט אַדורכגעפיהרט די רעוויזיע ביי דיר, ווייסט וואָס איך וועל דיר זאָ־גען, ניוטא, ס'לוינט נישט זיך קאַליע צו מאַכען די סילוועסטער־נאַכט. ס'איז זיכער אַ נאַרישקייט. מאַכט דיר נישט פיל דערויס, טו זיך איבער און מיר וועלען געהען. דו האָסט דאָך עפּעס געוואָלט די היינטיגע נאַכט פערברענגען אין וואַהנזיניגער לייכטזינשאַפט.

— גוט, איך טו זיך שוין איבער און מיר געהען.

(פאָרטזעצונג קומט).

משוגענער הונד צוביסען 5 מענשען

(2) דער טאמאשאווער איינוואוינער יעקב גאלדבערג האט שפאצירט מיט זיין הונט. אין א געוויסען מאמענט האט דער הונט זיך געווארפען אויף זיין באלעבאס, איהם צוביסען און ווייטער לויפענדיג צוביסען נאך 4 דורכגעהער.

עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער הונט איז משוגע געווארען. פאליציי האט איהם דערשאסען. די געביסענע ליגען אין שפיטאל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאצ-פערקאוויטש (ווערזשבע 54), י. סיטקעוויטש (קא-פערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטרקאווער 25) סאקאלעוויטש און שאט (פשיאזד 19), מ. ליפיעץ (פיעטרקאווער 193), ריכטער און לאבאדא, (11 ליסטאפאד 86).

פון אורלויב

(א) דער פרעזעס פון לאדזער קרייז-געריכט יאן מאטשיעיעווסקי קומט היינט צוריק פון אורלויב און נעמט מארגען איבער זיין אמט. מארגען געהט אין אורלויב דער וויצע-פרעזעס פון קרייז-געריכט ריכטער שווידערסקי.

וואס א דעגענעראט קען...

(2) אין מיטען העלען טאג האט זיך אויף די לאדזער גאסען בעוויזען א פארשוין, וועלכער האט געהאט דאס פארגעניגען פון... דעמאנסטרירען פאר יונגע מיידלעך זיין שאנד.

פאליציי האט דעם חכשיט ארעסטירט. ער הייסט יאן בלאשקעוויטש און וואוינט אויף גראבאווע 6.

זעלבסטמארד פון אנ'אינ-דוסטריעלער

(–) אין טאמאשאוו איז בעגאנגען זעלבסטמארד דער דארטיגער פאבריקאנט ארטור אראנזאן. זיין צושטאנד איז געפעהרליך. ער איז איבערגע-פיהרט געווארען אין שפיטאל.

די סיבה פון טראגישען שריט זאלען זיין פינאנציעלע שוועריגקייטען.

גע'גנב'עט וועש

(2) ביי חנה בערנשטיין (גארוטשוויטשא 30) איז פון בוידעם אראפ גע'גנב'עט געווארען וועש אין ווערט פון 200 זל.

אייך פלאצקא גאס 1 איז צוגע'גנב'עט גע-ווארען וועש פון פראנטישקא פאגרודקא אין דער ווערט פון 150 זל.

פיעטרקאוו בעקומט נישט קיין רעגירונגס-קאמיסאר

(2) עס זענען געווען קלאגען, אז דער פיע-טריקאווער מאגיסטראט וועט פונאנדערגעלאזט ווערען און ס'וועט נאמינירט ווערען א רעגירונגס-קאמיסאר. פון מאסגעבענדע קוועלען ווערען די קלאגען אפגעלייקענט.

דערטרונקען ביים באדען

(2) בעת'ן באדען זיך אין טייכעל אין סטאקי איז נעכטען דערטרונקען געווארען אנ'אונבעקאנטער יונגערמאן, לערך 25 יאהר אלט. פון וואסער איז ער ארויסגעצויגען געווארען שוין א טויטער.

קאנקורענצלאזער
פילם-רעפערטואר
פון קלאנג-קינא-טעאטער
„CAPITOL“
ביז'ן 31 יולי ד. י. איז דאס קינא צוליב'ן רעמאנט נישט טעטיג.
קירצליך!
„עקסטאז“.
„זון פון דער דזשונגלי“.
„ZUZANNA LENOX“
„BURŁAK ARTEM“
Dr. MOREAU
„ווען כ'וואלט געהאט א מיליאן“.
„דאס ליד פון דער נאכט“.
„גאלדענע נעץ“.
„ליציטאציע פון ליבע“.

ביי ערקעלטונג
גריפע, האלז-ענטצינדונג, מאגען-געשווירעכץ, זאווי נער-ווען-שמערצען און גלידער-רייסען טוט מען גוט מיט א האלב גלאז נאטירליך ביטער-וואסער
Franciszka Józefa
עמפעהלט פון דאקטוירים.

וואיעוואדע לוסטרירט די קאנא-ליזאציע-ארבייטען

(–) וואיעוואדע האוקע-נאוואק אין בעגליי-טונג פון רעגירונגס-קאמיסאר האט נעכטען לוסטרירט די קאנאליזאציע-ארבייטען אויף פיעטריקאווער עמיליע און עלט-וואולטשאנסקא גאסען.

פערגוואלדיגט און בערויבט

געמאכט האט דאס ר' יאנקעלע

(2) זאפיא יאקובאוויטש פון לימאנאווסקי-גאס 127 האט נעכטען געמאלדען דער פאליציי, אז יאנקעל מאשקאוויטש (אלעי קאשטשושקי 9) האט זייענדיג ביי איהר אין שטוב צו גאסט, זי גע-סטראשעט און מיט אט דעם כח, נעבעך, האט ער זי פערגוואלדיגט, נאכדעם צוגענומען 7000 זל. און איז ענטלאפען.

פאליציי האט וועגען דעם ענין אונטערגענומען אנ'אויספארשונג.

שטורמישער ערפאלג פון מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סיעמיאנאוו

אין „סקאלא“ טעאטער

די אפערעטע „דער לעצטער טאנץ“ מיט מיכאל מיכאלעסקא און בעטי סיעמיאנאוו אין די הויפטראלען געהט אראפ מיט גרויס ערפאלג. היינט זונטאג קומט פאר א ספעציעלע פריהמארגען פאר-שטעלונג פאר די ברייטע מאסען און ארבייטער אינטעליגענץ און 9 אווענט ווערט געשפילט די הערליכע אפערעטע „דער לעצטער טאנץ“.

היינט א גארטען-פעסט לטובת „תומכי אורחים“

די גארטען פערוויילונג לטובת תומכי אורחים וואס האט געזאלט פארקומען די פאריגע וואך זונ-טאג איז צוליב דעם שטארקען רעגען אבגעלעגט געווארען אויף היינט זונטאג 30/7. דער גארטען פעסט וועט זיין זעהר אינטערעסאנט. ס'וועט אויפ-טרעטען מיט א איינציגען אויפטריט דער בעריהמ-טער איטאליענישער איל-זיאניסט היניאר פאנעטי מיט זיין טאכטער מיס פאני מיט פערשידענע היפנאטישע און מאגנעטישע קונסט-נומערען. אויך טרעטען אויף די סובראטין נינא ניעווסקא און יערזי לענסקי מיט פערשידענע נומערען. אויך דער לאדזער הומאריסט משה גאלדבערג מיט פערשידענע לידער. דער קאנצערט טייל ווערט אנגעפיהרט דורך פראפ. ריידער. ס'ווערט אויך איינגעארדענט א פאנטאזיע לאטעריע פון 2000 ווערט חפצים, צוו. אנד. צו געווינען לעבעדיגען אינוועטאר.

די לאדזער געזעלשאפט וועט געוויס וויסען אפצושאצען די טעטיגקייט פון תומכי אורחים אין איצטיגען מאמענט און בעזוכען דעם היינטיגען גארטען-פעסט אין העלענאף.

דער גרויסער קינדער באל אין קאלומנע

לטובת דעם קרן הקימת לישראל

היינט נאכמיטאג קומט פאר אין קאלומנע א גרויסער קינדער-באל לטובת דעם קרן הקימת לישראל.

אין פראגראם פון באל געהען א רייהע פאר-שטעלונגען, רעציטאציעס. טענץ, געמיינזאמע פער-ווייליגען אויסגעפיהרט בלויז דורך קינדער.

א שעהנער סורפריז וועט זיין דער קאנקורס פון שענסטען קינד, צו וועלכען עס גרייטען זיך שטארק הן די עלטערן און הן די קינדער, וועלכע געפינען זיך אויפ'ן זומער וואוינונג.

זי האט פון איהם געהאט דריי קינדער

אוי האט איהם קיינמאל איז די אויגען נישט געזעהען

(ענדע פון 5-טע זייט).

מאן, האט ער זיך געווענדעט צו א בעוואוסטען דאקטאר אין דעטראיט, און מיט דער הילף פון א „וויסענשאפטליכער מעטאדע“, ווי די בלאנדע ווייב ר'ט דירעקט זיך אויס, האט זי געבארען א קינד. דער פאטער פונ'ם קינד איז געווען קארקאראן, כאטש זי האט איהם נישט געקענט, כאטש זי האט איהם קיינמאל אין די אויגען נישט געזעהען...

און אזוי האט זי פון איהם, מיט דער הילף פון דער „וויסענשאפטליכער מעטאדע“, דריי קינ-דער געבארען, כאטש זי האט איהם גארנישט גע-קענט...

די בלאנדע ווייבעל דערציילט אויך, אז נאכ-דעם ווי די דריי קינדער זענען געבארען געווארען, איז דעם ערשטען מאן איהר איינגעפאלען, אז ס'וואלט געווען א יושר, אז מען זאל דעם קארקאראן אינפארמירען, זאל זי כאטש אנקוקען דעם מאן, פון וועמען זי האט דריי קינדער געבארען!

„דאס, — זאגט זי, — איז געווען א פעהלער פון זיין זייט“. ווייל ווען זי האט זיך בעקענט מיט יענעם מאן, פון וועמען זי האט אויף א „וויסענשאפט-ליכען שטייגער“ דריי קינדער געבארען, איז ער איהר שטארק געפעלען געווארען און זי האט זיך אין איהם פערליבט...

עס האט שוין געהאלטען דערביי, אז זי זאל זיך גט'ן מיט'ן ערשטען מאן און חתונה האבען מיט דעם „וויסענשאפטליכען פאטער“ פון איהרע דריי קינדער און דאן וועט ער מעהר נישט זיין קיין שאטען פון א טאטע, נאר אנ'אמת'ער טאטע...

אבער גראד דאן האט זיך אויפגעוועקט דער דאקטאר האמעל, און די בלאנדע ווייבעל האט זיך פערליבט אין איהם. און אזוי ווי זי האט שוין סיי ווי סיי געהאלטען ביים גט'ן זיך מיט'ן ערשטען מאן, האט זי דאס געמאכט שבעל און האט חתונה געהאט מיט'ן דאקטאר.

ווייסען מיר נישט צי קארקאראן'ען טוט דאס באנג צו זיין. פונקט ווי ער האט פריהער פיגורירט בלויז ווי א שאטען, אזוי פיגורירט ער איצטער אויך נאר א שאטען. ער מישט זיך נישט אין דעם גאנצען ענין. ער איז א טאטע וואס איז קיין טאטע נישט, און מען קען זאגען, אז ער האט א ווייב, וואס איז איהם קיין ווייב נישט.

מ'קען איהם נישט קלאגען, מ'קען צו איהם קיין טענות נישט האבען, ווייל זיין טייל אין דעם גאנצען ענין האט צו טאן מיט וויסענשאפט, נישט מיט'ן געפיהל. און ס'קען זעהר זיין, אז ווען ער וואלט אפילו געהאט מיליאנען, וואלט איהם די בלאנדע ווייבעל נישט אנגעקלאגט און וואלט ביי איהם קיין געלט פאר די קינדער נישט פערלאנגט, ווייל אין די גע ער'ביכער ווערט נישט דערמאנט וואס מען דארף טאן מיט אזא מאן, וואס איז יא א טאטע און נישט קיין טאטע, יא א מאן און נישט קיין מאן...

טעלעגראמען

אנפאלען אויף יודען, פוילישע בירגער איז בערלין

אייננסבורק (פ.ט.א.) דער 18-יעהריגער פוילישער בירגער הערמאן נאשקעס (בערלין, לינדענשטראסע 216) איז, שפאצירענדיג אין אוונט אויף די בערלינער גאסען מיט א יונגער דאמע, בעפאלען געווארען דורך עטליכע נאציס, וועלכע האבען איהם פארשלעגט און א שטורמיסטען-לאקאל און איהם בלוטיג צושלאגען מיט גומענע שטע-קענס און אנדערע הארטע געגענשטאנדען ביז ער'וונגע מאן האט פערלוירען דעם בעוואוסטזיין. די בעגלייטערין פון נאשקעסען האט אלארמירט די פאליציי וועגען הילף. די צוויי פאליציי-בעאמטע, וועלכע זענען געקומען אויפ'ן הילפס-רוף, זענען נישט אריינגעלאזט געווארען אין לאקאל און האבען זיך אומגעקעהרט אין פאליציי-אמט. צוויי שעה שפעטער איז נאשקעס געבראכט געווארען אין אנ'אנדער לאקאל וואו מען האט איהם א צווייט געשלאגען ביז אומבעוואוסטזיניגקייט. דערביי האט מען ביי איהם צוגענומען עטליכע ווערטפאלע זא-כען, ווי א זילבערנעם בלייסטיפט, א פאפיראסען-פושקע און א טייסטער מיט קליינגעלט. נאך עטוויים וואס האבען געדויערט אנ'ערך 4 שעה, האט מען נאשקעס'ן נאך האלבער נאכט בעפרייט א הילפ-לאזען און צובלוטיגטען.

אנ'ערך 10 שטורמיסטען האבען זיך אריינגע-ריסען אין דער וואוינונג פון פוילישען בירגער בערנאה פייפעלד (בערלין, לאטרינגער שטראסע 10) און שווער צושלאגען פרייפעלד'ן און זיין איי-דעם דירה אבגעזעצט בראנדער בתן. ביידע בירגער זענען דאן פערשלעפט געווארען אין א.ס.א. לאקאל, וואו מען האט זיי ווייטער אכזריות'דיג צושלאגען און בענא פרייפעלד'ן דעריבער אויסגעריסען א האנד. שפעטער האט זיך געמאלדען א פאליציישע בעראפאל-קאמיסיע, וואס האט ביידע בירגער אבגעפיהרט אין פאליציי-אמט, וואו עס איז צונויפגע-שטעלט געווארען א פראטאקאל. די מיסהאנדעלטע בירגער האבען בעקומען פערלעצונגען איבער'ן גאנצען, געזיכט און דעם גאנצען קערפער.

וועגען ביידע פאלען (נאשקעס און פרייפעלד) האט זענען פארגעקומען אין בערלין אין דער ערשטער העלפט יולי, האט דער פוילישער גענער-ראל-קאנסולאט אין בערלין איינגעווענדט אין בער-ליבער אמט פון דער געהיים-פאליציי.

געשטארבען דער יודישער קונסט-מאלער לעאפאלד פיליכאווסקי

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.) היינט איז נאך א לענגערער קראנקהייט געשטארבען דער בעקאנ-טער יודישער קונסט-מאלער לעאפאלד פילכאווסקי, א לאדזער.

פיליכאווסקי האט זייט דעם מלחמה-אויסברוך געוואוינט אין לאנדאן, וואו ער האט גענומען א אנטייל אין יודיש געזעלשאפטליכען לעבען. ער איז געשטאנען בראש פון דער פעדעראציע פון פוילישע יודען אין ענגלאנד.

לעצטענס האט זיך פיליכאווסקי בערימט געמאכט מיט זיין בילד פון דער ערעפנונג פון העברעאישען אוניווערזיטעט אין ירושלים.

אנטי-יודישע אונרוהען אין באגדאד

ירושלים 29 יולי (ספ. טעל.)

פון באגדאד איז מען מודיע וועגען אנטי-יודישע דעמאנסטראציעס, וועלכע זענען פארגעקומען לעצטענס אין איראק.

אין אדהאמיא, אין שכנות פון באגדאד, האט א המון אראבער פון 200 מאן, דעמאנסטרירט איבער די גאסען פון שטאט. די אראבער האבען געטראגען טראנספארענטען מיט אנטי-יודישע אויפשריפטען. אויפ'ן וועג האבען זיי געשלאגען די יודען, וועלכע זיי האבען בעגעגנט.

אין באגדאד גופא האט מען מיט א מעסער פערוואונדעט אין גאס א יוד. די פאליציי האט אין אנהויב זיך פערהאלטען פאסיוו. שפעטער אבער האט זי ארעסטירט עטליכע העצער.

די יודישע קהלה פון באגדאד האט צוליב די לעצטע געשעהענישען, זיך געווענדעט צו דער מאכט מיט א שארפען פראטעסט, פאדערנדיג צו בעשטראפען די שולדיגע.

זאל ווידער וויצמאן קומען?

(ענדע פון 4-טע זייט).

טען פונדעסטוועגען געווען מותר באבדעם נור מ'האט די וועהטאג צוביסלעך כמעט פער-שוהארצט. וואס זאל מען נישט טון צוליב שלום? צופיל ליבע אפאזיציאנעלע פריינד זענען געשטא-נען אין וועג. ווען מיט וויצמאנען זאל זיין אפ-געראמט דער סלע-המחלוקת, דאן וואלט געווען כדאי.

איז אבער געקומען א נייע קאנסטעלאציע, און מעהר נור אין אינווענייניש. די פראגען פון פאר צוויי יאהר זענען נישט קיין פראגען פון היינט, די פאדערונגען פון ציוניזם כלפי פנים אין כלפי חוץ זענען גאר אנדערע און אהן אנ'עך גרע-סערע. די ליידען זענען שטארקער, דאס ארימקייט איז גרעסער, די פערספעקטיווען אין ארץ-ישראל זענען אבער אויך גרעסער. און אויך די פאדערונ-גען, וואס וויצמאן שטעלט היינט, זענען די גרע-סטע, ווייל לויט איהם מוזען די איצט זיין די מאמע גרעסטע.

אויס דער-זעלבער ענטוויקלונג איז אויך דער שפיץ-שווערד פון דער אפאזיציע אפגעבראכען, זע-נען איהרע חיילות אפגעשוואכט. די נישט-לעגאלע אפאזיציע אבער איז סיי-ווי-סיי נישט צו בערוהיגען. אזוי וועט ביי דער היינטיגער לאגע וויצמאנס פיה-רערשאפט נישט אזוי פיל שאדען אין אינערען, אז ס'זאל הערבער מוזען זי ווידער אויפגעבען.

ס'איז אמת, קיינער טאר נישט זיין ביי א פאלק אומענטבעהרליך. אבער פארוואס? שוין פריהער האט די גאנצע אויסען-וועלט נישט געקאנט משיג זיין, צו וואס איז בעגאנגען געווארען דער שריט, זיך צו בענעהמען אהן דעם בעסטען, וואס מ'האט. וויפיל אכטונג האט ערשט וויצמאן נאך געוואונען גו אד אין די לעצטע צוויי יאהר!

וועלכע זאל פארט געגען-קאנדידירט ווערען?

ש. פיקער.

ארטאפעדישער אנשטאלט
פראטעזען, גארסעטען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען געגען פוס-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

אויפקלערונג.

אין צוזאמענהאנג מיט דער ערקלערונג פון דער פירמע מ. בעכער, אז נור זי איז בערעכטיגט אויסצואַרבייטען אזשור־זיידענע טריקאָ־וועש ווי אויך, אז די וועש פון דער דערמאָהנטער פירמע איז אויסגעארבייט פון געוועב Milanaise, קלערען מיר אויף אַז וואַס:

נישט אמת איז, אַז די פירמע מ. בעכער איז אַליין נור בערעכטיגט אויסצואַרבייטען אַזשור־וועש. דער דאזיגער אַרטיקעל איז נישט קיין שום ערפינדונג פון דער דאזיגער פירמע און יעדען איינציגען איז דערלויבט דאס אויסצואַרבייטען.

נישט אמת איז אויך די פעסטשטעלונג פון דער פירמע מ. בעכער, אַז זי אַרבייט אויס וועש פון געוועב MILANAISE די דאזיגע פעסטשטעלונג פיהרט בעוואוסטזיניג אַריין אין טעות דעם כלל אפנעהמער.

Polsko-Amerykańska Fabryka

„PAW" Łódź

ווערקשטעל שירמס — פון — און שפאציר־שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען־ און מענער־שירמס און שטעקענס צו קאנקורענץ־פרייזען. נעהמט אן אלערליי רעפאראטורען פון שירמס און שטעקענס.

גאַנץ לאדז גיט צו רייניגען.

וועשען און פארבען אין די בעקאנטע אין לאדז

כעמישע וועשעריי פון F.ROZENBERG

Łódź, Pomorska 7 i Piotrkowska 36

פארקלענערטע פרייזען! TEL. 167-49

אויספרישען און פרעסען א גארניטור 1.75 זל. הויזען 90 גר. פאלטען 1.30 זל. עס ווערט בעזאָרגט דער גלאַנץ פון דער גארדעראָבע מיט א נאָך ביז אַהער נישט בעקאַנט כעמיש מיטעל.

וואַשען א קאָלנער 20 גר. א העמד 80 גר. קומט און איבערציַיגט אייך!

כירורגישער קאַבינעט

Dra med.

M.Kantora

איז געוואָרען איבערגעטראַגען

אויף זשעלאַנא 5

טעל. 112-22

נעהמט אן פון 1—3 און פון 6—8 אוו.

רעמשניצע־פרייזען.

שייטלען

מיט פאַריזער שריפטן און פערטיגע שייטלען ווערען פרשטעלט. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אנדולאַציע און מאניקור

ביי קערש,

סקווערא־וואַ 15

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

שלאָסעריי־אַרבייטען.

ווי אויך אויטאָגענישע שוויַיסונגען, מעטאל־בעאַרבייטונגען, מאַשינען־פּילען פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאָנסטאַנטינער 11/13

פערשידענעס

מאָטאָרען עלעקטרישע, נייע און געניצטע געלעגענהייטליך, ביליגסטע קוועלע. אויסבעסערונג, איבערוויקלונג פון מאָטאָרען, דרעסלען פּאַנעוקעס, אויסאַרבייטונג פון אויפרודערער, קאַלקולאַטאָרען, עלעקטרישע אינסטאַלאַציעס Inż.Reicher

Południowa 28 tel. 21-000 6679

געגן שוויס פון די פיס

צו בעקומען ביים צייטונגס־פערקויפער

וועלניאַרזש,

סטאַרי רינעק 1.

ראַקאָלעז

Mieszkania różne, lokale parterowe na fabryczkę, garaż, suche piwnice, do wynajęcia, Południowa 28. 3973

אנאנסן

— אין —

נייעם פאלקסבלאט

האָבען דעם

גרעסטען ערפאלג.

א בעקעריי איז איבערצוגעבען ווי אויך א שטוב מיט א קוך ווי אויך עני־צעלנע שטובען. צו ערפאַהרען זאַוואַדזקע 29, ביי וואַגמאַן 3962

פרייע פאַסטענס

א זעלבסטשטענדיגער געזעלען צו מענער־קאָפעלושען ווערט געזוכט, ביי י. שוואַרצבערג, פּיעטריקאָווער 50, אין הויף.

א קוואַליפיצירטער זייגערמאַכער אויף סטאַלע אַרבייט ווערט געזוכט. אָפּערטען אין אַדמיני. אונטער „A". 3972

ס'ווערט געזוכט אַן ערשטקלאַסיגע קעלנערקע אין רעסטאָראַן פּילסודסקעגאָ 34

א יונגעל אָדער א יונגערמאַן. עס ווערט געזוכט א יונגעל צו צוטראָגען צייטונגען אויף אָנגעוויזענע שטעלען. פולע בעקעסטיגונג און א קליינער געהאַלט. צו ווענדען זיך רוג זשגאַוסקאַ און שעראַדזקאַ צום צייטונגס־פערקויפער פון 1—8 מיטאָג.

PRZETARG.

Zarząd m. Łodzi ogłasza pisemny przetarg publiczny na wykonanie w budynku szkolnym oraz domu mieszkalnym przy ul. Rokicińskiej No. 41 w Łodzi:

1) Centralnego ogrzewania parowego (tylko w szkole),
2) wodociągów i kanalizacji wewnętrznej i zewnętrznej,
3) instalacji oświetlenia elektrycznego.

O roboty mogą się ubiegać tylko przedsiębiorstwa i firmy koncesjonowane i rejestrowane. Wyciąg rejestru winien być przy przetargu okazany na żądanie Komisji.

Oferty pisemne na oryginalnych ślepych kosztorysach, całkowicie wypełnionych, odpowiadające zatwierdzonym „Warunkom przetargu" — należy składać w Wydziale Budownictwa Zarządu m. Łodzi, Plac Wolności No 14, pokój No. 41 do dnia 8 sierpnia 1933 roku, godz. 11 przed południem, w kopertach podwójnych, zalakowanych pieczęcią firmową — każda z napisem: „Oferta do przetargu w dniu 8.VIII.1933 roku na wykonanie ..... (wymienić na jakie roboty składa się ofertę) w szkole i bud. mieszkalnym przy ul. Rokicińskiej No. 41 w Łodzi" podaniem nazwy i dokładnego adresu firmy. Koperta wewnętrzna winna zawierać samą ofertę, zewnętrzna zaś (oprócz koperty z ofertą) wszystkie załączniki dokładnie podpisane oraz dowód złożenia wadjum w Kasie Miejskiej w wysokości:

ad 1 — 2.500.— zł.
„ 2 — 2.500.— „
„ 3 — 1.000.— „

w gotówce wzgl. wartościach, przewidzianych Instrukcją o sposobie oddawania i odbierania dostaw i robót dla Zarządu m. Łodzi, ogłoszoną w dzienniku Zarządu m. Łodzi No. 27 z dnia 7.VII 1931 roku.

W razie złożenia wadjum w formie listu gwarancyjnego, należy równocześnie dołączyć zaświadczenie Ministerstwa Skarbu, że instytucja, która udziela gwarancji, jest upoważniona do wystawiania listów gwarancyjnych.

Oferty będą otwarte w dniu ich złożenia, t. j. 8 sierpnia 1933 roku:

ad 1 — o godz. 12,
„ 2 — „ „ 13,
„ 3 — „ „ 14.

Oferty nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie nie będą rozpatrywane.

Warunki przetargu z załącznikami (ślepy kosztorys, projekt umowy, deklaracja) oraz szczegółowe informacje otrzymać można w Oddziale Architektonicznym, pokój No. 46, począwszy od dnia 26.VII 1933 roku za opłatą 5 zł. od jednego kompletu. Tam też są do przejrzenia plany odnośnych robót.

Łódź, dnia 29 lipca 1933 r.

3961 **Zarząd m. Łodzi.**

פייער און גנבות־פערזיכערונגען

אויף לייכטע בעדינגונגען ערלעדיגט שנעל און פינקטליך דאָס בעקאַנטע

פערזיכערונגס־ביוראָ

שיינבערג,

פּילסודסקיעגאָ 39.

טעל. 129-04.

בעמערקונג! אַגענטען ווערען אַנגענומען בעגען פראָוויזיע און פעסטע געהאַלט טעגליך פון 8—11 פאַרמיטאָג. 3791

אויפפאָדערונג.

דערמיט פאָדער איך אויף מיכעל פריימאַן און מנחם סאַהן, פּילסודסקיעגאָ 11, אַזוי ווי זיי זענען שולדיג דירה־געלד לערך 3000 זל. און מיר האָבען שוין געהאַט א ד"ת אין דער יודישער גמינע און זיי ווילען וויַיטער נישט בעצאָהלען, אַזוי נעם איך פון מיר אַראָפּ די פעראַנטוואָרטליכקייט און וועל אויספיהרען די עקסמיסיע.

3968 דער פערוואַלטער.

אגענטען

צו פערשפרייטען א גאַנגבאַר אַרטיקעל געגען קויציע, קענען זיך מעלדען באָזשניצע 7, וו. 16. 3963

DR.

H. REITEROWSKI

choroby płucne

wznowił przyjęcia

Ewangelicka 1, tel. 166-90

od 3-5 i od 7-8.

לעכער

אויף וועש, לעצלעך צו הויזען, עקספּאָרט און הינטקעס ווערען אויסגענייהט ביי

ג.גאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

אכטונג, באַלוט !!!

די איינציגע

פּוילישע - יודישע ביבליאָטעק

א. נ. פון **א. אייזענשלאס**

לימאַנאָווסקיעגאָ 15

פראַקלאַמירט א ביליגען חודש אָהן קויציע. חודש־אָפּצאָל פאַר אַרבייטסלאָזע נור 40 גר. א גרויסער אויסוואַהל פון נייע ביכער. די ביבליאָטעק איז אָפען יעדען טאָג (חוץ דינסטאָג) פון 7 ביז 10 אָוועגד.

8־טער, לעטניקעס אין ווישניאָוואַ־גוראַ

איז צו בעקומען דעם

„נייעם פאלקסבלאט"

פון 8 א זייגער פריה ביי יאַמניק, ווילא סאַוואַלע.

עס ווערט אויך אָבגעשיקט אַהיים.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום

פ. שאַץ

לאדז, פּעטריקאָווער 37.

טעל. 230-85

פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע א.א.

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־און געשלעכטס־קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

צוריקגעקעהרט

נעהמט אָן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג

אַלע צרט פאַציענטען.

פאַר אַרבייטסלאָזע לעמשניצע־פרייזען

לעטשניצע

כראַבראַגאַ 4

רוג זגערושקער 87

נעהמט אָן קראַנקע פון אַלע ספּעציאַליטעטען

וויזיט 3 זל.

העמאָראָלאָגישער קאָבינעט. 3371

כירורגישער קאַבינעט

Dr. Szreiber

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, עמבאָליגעס, הילס ושילעקעס או"א

לעמשניצע־פרייזען.

נעהמט אָן פון 2—3 נאָכם. און פון 7—8.30 אָוו.

„SALVATOR"

דאָס איז א בעריהמט הייל־מיטעל, וואָס בעזייטיגט היגער־אויגען, נאָגעלס־קאָס און גראָבע הויט. גענוגבאַר מיט די בעסטע רעזולטאַטען שוין העכער 50 יאָהר.

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַדן.

אַפּטעקטעס. הויפּט־סקלאַד:

Warszawa, Waliców „SALBOR"

רעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אן קראנקע אין אלע ספעציאליטעטן

פון 9 פריה ביז 7 א זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען

נעהמט אן די דרוקעריי פון

„נייעם פאלקסבלאַט"

די קלעפּסידרעס ווערען אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פּאָנאַרמענקלעבט איבער שטאָט.

Lekarz-Dentysta

Jakób Karmazyn

2 Południowa 2

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 9—1 און פון 3—7 נאָכם.

אַבאָנאַמענטס־פרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס א חודש מיט אָפּטראָגען א היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

אַנאָנסען־פּרייז פאַר א מילימעטער־שורה: פאָר'ן טעקסט—18 גר. פריטאָג און ערב־יו"ט—24 גר. אין דער זייט־שפּאַלטען. אין טעקסט—40 ... 60—... נאָכ'ן טעקסט—12 ... 18—...

גערופלאָגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט־שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אויספּער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א וואָרט

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טאָן פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.